

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

22 вересня —
День
машинобудівника

Подарунок
до свята —
власними
руками

► СТОР. 7

Культура

Сезон молодих надій

► СТОР. 12

Відлуння Чорнобиля

Вроджене і спадкове... від радіації

► СТОР. 13

№ 176 (5676)

СУБОТА, 21 ВЕРЕСНЯ 2013 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

На порозі змін

Заборгованості
з виплати
зарплат
і пенсій немає

Парламентська хроніка
Ранкове засідання
20 вересня

На годину запитань до уряду Кабінет Міністрів прибув до парламенту на чолі з Першим віце-прем'єром — міністром Сергієм Арбузовим. Доповідали урядовці про виконання цього річного бюджету та про основні принципи формування проекту кошторису на 2014 рік. А також про заходи з подолання наслідків повені в Одеському та інших регіонах країни.

Так, перший заступник міністра фінансів Анатолій Мярковський повідомив, що Кабінет Міністрів відкликав проект держбюджету на 2014 рік через те, що до парламенту надійшли законопроекти, які потребують додаткових витраток на 17,5 мільярда гривень.

Тривалість
життя зростає

► СТОР. 2

Намітилася позитивна тенденція до зростання тривалості життя українців: кілька років тому вона була нижча на два-три роки, ніж сьогодні. Про це заявив заступник директора Інституту кардіології імені М. Стражеска, професор Михайло Лутай на прес-конференції в рамках Національного конгресу кардіологів, який проходить у Києві.

► СТОР. 13

Фото Михайла МАРКІВА (прес-служба Президента України).

Президент України Віктор Янукович і Президент Литви Даля Грибаускайте офіційно відкрили 10-ту Ялтинську щорічну конференцію (YES) «Україна і світ в епоху змін: чинники успіху». У Лівадійському палаці протягом трьох днів понад 250 провідних представників політичних, ділових і громадських кіл із понад 20 країн обговорять основні глобальні виклики та їх вплив на нашу країну. Зокрема, до Ялти приїхали 42-й Президент США Білл Клінтон, експрем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер, експрем'єр Італії Маріо Монті, колишній директор ЦРУ Девід Петреус, екс-директор-розпорядник МВФ Домінік Стросс-Кан, колишній президент Всесвітнього банку Роберт Зеллік та багато інших.

Основними темами 10-го форуму YES стануть чинники успіху, що є фундаментом сильних, конкурентоспроможних, самодостатніх і правових держав та суспільств. І зрозуміло, що напередодні саміту Євросоюзу у Вільнюсі, який матиме вирішальне значення для Києва, в центрі уваги учасників конференції — майбутнє широкої Європи й перспективи України щодо інтеграції до європейських структур і співробітництво з ними.

► СТОР. 6

ПОДІЇ

Врадіївську справу розпочнуть розглядати наступного тижня

Визначено дату й місце початку судового процесу над «врадіївськими гвалтівниками». Перше слухання відбудеться в четвер, 26 вересня, в Миколаєві у великому залі Апеляційного суду області. Тут проведе виїзне засідання колегія із трьох жінок-суддів Першотравневого міськрайонного суду під головуванням Тетяни Литвиненко.

Як ми вже повідомляли, справу розподілено для розгляду в Первомайськ. Але деякі джерела стверджують, що процес повністю пройде в Миколаєві. Ні підтвердити, ні спростувати ці чутки в

Апеляційному суді поки що не змогли — керівник апарату Світлана Затяжчук повідомила, що необхідні документи і ясність з цього питання з'являться лише в понеділок, передає наш власкор Ірина НЕЖИГАЙ.

Підземна пожежа виникла після вибухових робіт

На шахті «Комунарська» ПАТ «Донбас» (Жданівка Донецької області) у п'ятницю тривала ліквідація пожежі, яка виникла в четвер на горизонті 500 метрів. Як повідомили в Державній службі України з надзвичайних ситуацій, після проведення вибухових робіт у шахті фіксували перевищення рівня вуглекис-

лого газу. На момент аварії під землею перебували 129 гірників. Усі вони самотужки піднялися на поверхню протягом години після повідомлення про задимлення. Жертв і потерпілих немає. Роботи на вугільному підприємстві зупинено.

А на шахті імені Калініна (Донецька вугільна енергетична компанія) вже півтора року не можуть загасити пожежу, яка виникла в лютому 2012-го. Тоді також обійшлося без жертв, але досі триває гасіння виробок. Через надзвичайну ситуацію підприємство рік не видобувало паливо і поновило роботу після простою лише в березні 2013-го, повідомляє наш власкор Ліна КУЩ.

КОРОТКО

■ На Рівненщині влада Володимирецького району заохочує лікарів працювати у глибинці. Так, у селі Довговоля разом із реконструкцією амбулаторії відремонтували та частково вмеблювали житло для місцевого медика. Помешкання для сімейних лікарів підшукують і в інших селах, повідомляє голова Володимирецької РДА Володимир ТКАЧУК.

■ Наступного місяця в місті над Південним Бугом відзначатимуть 100-річчя винищючого трамвая. Під час урочистостей тут курсуватиме музейно-екскурсійний вагон моделі Gotha T-57. Саме такі у 50–80-х роках минулого століття перевозили пасажирів, інформує наш власкор Віктор СКРИПНИК.

■ Для школярів Дніпропетровщини вже в одинадцяте оголошено щорічний літературний конкурс «Розкажі про подвиг», присвячений 70-річчю визволення обласного центру від фашистських загарбників, передає наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

У Кіровоградській області намолочено понад 2 мільйони тонн зерна — «АПК-Інформ»

Заборгованості з виплати зарплат і пенсій немає

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 20 вересня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Ми не могли зарезервувати у бюджеті кошти на виконання законопроектів. Також до уряду надійшли депутатські звернення щодо виділення

Зокрема, експорт товарів за сім місяців знизився на 8,5%. В окремих галузях промислового виробництва відсутнє зростання протягом року. Водночас за рахунок реалізації політики енергоефективності та імпортозаміщення частково вдалося зменшити

за вісім місяців Пенсійний фонд отримав з бюджету 55,5 млрд. грн. А видатки з бюджету на покриття дефіциту Пенсійного фонду зросли на 33,1%.

Щоправда, опозиційні народні депутати наданою інформацією були невдоволені. Як зауважила Олександра Кужель, доповідь була «порожньою».

опадів. Чого не спостерігалось протягом 120 років.

«Дошовими паводками було підтоплено 449 житлових будинків, 91 з яких зруйнувався. 285 — в аварійному стані. Стихійної дії води зазнали 488 дворогосподарств», — повідомив він. І запевнив: нині обстановка в області цілком стабілізована. Загрози збільшення підтоплень немає. Йде контрольоване сходження рівня води з короткочасним підняттям на окремих територіях Татарибського району.

Потому сесія розглянула два альтернативні законопроекти про службу пробації. Проектом Віктора Швеця передбачалося створення такої служби. Водночас заходи пробації, відповідно до проекту, мали здійснюватися щодо осіб, які вчинили кримінальні правопорушення невеликої та середньої тяжкості за умови визнання особою своєї вини у вчиненні кримінального правопорушення.

Урядовий проект передбачає впровадження моделі пробації у роботу існуючої вже служби — кримінально-виконавчої

ДОВІДКОВО

Під поняттям «пробація» розуміється сукупність наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються за рішенням суду до осіб, що підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, обвинувачуваних або визнаних судом винними у вчиненні кримінального правопорушення невеликої та середньої тяжкості.

ме особу, яка притягається до кримінальної відповідальності. Крім цього, проектом передбачається, що однією із функцій органів пробації буде здійснення нагляду та проведення з клієнтами соціально-виховної роботи. Вона мала проводитися за індивідуальним планом з урахуванням оцінки ризиків вчинення клієнтом нових кримінальних правопорушень.

Профільний Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності після розгляду цих проектів дійшов висновку, що у першому читанні варто підтримати урядовий проект, а варіант В. Швеця відхилити.

Висловлюючись від фракції, Валентин Наливайченко («УДАР»), зокрема, запропонував відправи-

мати проект Швеця, а урядовий відхилити.

Утім, голосування так і не відбулося. Адже, як зауважив Голова Верховної Ради Володимир Рибак, «дисципліна така, що у сесійній залі перебуває 170 народних депутатів». Тож визначатимуться депутати щодо цього питання іншого разу.

Водночас Голова Верховної Ради зробив оголошення. Він нагадав, що 12 вересня 2013 року Вищий адміністративний суд України ухвалив постанову, якою визнав недостовірними результати чергових виборів народних депутатів 28 жовтня в одномандатному виборчому окрузі №133. Цим же рішенням було скасовано постанову ЦВК від 23.11.12 року №1980 в частині реєстрації обраним народним депутатом по одномандатному виборчому округу №133 Маркова Ігоря Олеговича. «Визнано відсутність у Маркова статусу та повноважень народного депутата України та зобов'язано ЦВК вчинити дії з організації підготовки та проведення повторних виборів народних депутатів в одномандатному виборчому окрузі №133 у відповідності до вимог законодавства України про вибори. Це судові рішення набрали законної сили з моменту проголошення і не може бути оскаржене», — повідомив В. Рибак. Водночас він зауважив: «Відповідно до ч.5 ст. 124 Конституції України судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України. І ми будемо виконувати рішення суду». Водночас глава парламенту не зробив розпоряджень щодо блокування картки депутата.

Із днем народження цього дня вітали Володимира Бойка (Партія регіонів) та Ірину Сех («Свобода») (на знімку).

Олена РОМАШКІНА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ложа уряду у Верховній Раді України. У центрі: голова Державної служби України з надзвичайних ситуацій Михайло Болотських. Стоять (зліва направо): міністр оборони України Павло Лебедєв, народний депутат Віктор Турманов, міністр доходів і зборів України Олександр Клименко, міністр внутрішніх справ України Віталій Захарченко.

коштів на суму 1,8 млрд. грн.», — сказав він. Крім того, за його словами, у парламенті є законодавчі акти, які дають змогу збільшити доходи бюджету на майже 30 млрд. грн. «Тому ми вирішили відкликати бюджет», — сказав урядовець.

За його словами, під час доопрацювання проекту бюджету має бути враховано прогноз, який відповідатиме поточній економічній ситуації в Україні та світі. «Нестабільність світової економіки цього року вплинула на розвиток нашої економіки та на її перспективи у найближчому часі. Зокрема, речесійні процеси в країнах єврозони тривають уже п'ятий квартал поспіль», — сказав він.

Зовнішні чинники, наголосив А. Мярковський, позначилися на економіці країни і у 2013 році також.

імпорт товарів. Він, за словами урядовця, за сім місяців зменшився на 12,2% і становить 45 млрд. дол. США. «Сальдо зведеного платіжного балансу за сім місяців було додатним і становило 1,9 млрд. дол., тоді як торік це сальдо мало від'ємне значення», — додав він.

Щодо підвищення соціальних стандартів та збільшення заробітних плат, які відбулися цього року, то вони, як повідомив перший заступник міністра, дали позитивний імпульс на стимулювання внутрішнього попиту. «Середньомісячна номінальна зарплата штатного працівника за сім місяців зросла на 8,9%, до 3 тис. 215 грн.», — сказав він. Водночас урядовець повідомив, що на перше вересня заборгованість з виплати зарплат та пенсій бюджетникам відсутня. За його словами,

Звертаючись до першого віце-прем'єра, депутат зауважила: «Наближається опалювальний сезон. Заборгованість перед «Нафтогазом» становить 17 млрд. грн., а розрахунки векселями вони не приймають. Ви протягнули цей закон, а ваша установа не приймає розрахунки. Скажіть, будь ласка, хто відповідатиме за те, що не працює інструмент?».

Утім, С. Арбузов спростував наявність будь-яких проблем. І додав: «Необхідна кількість газу до сховищ закачується. Його однозначно виситачить на весь опалювальний сезон», — сказав він.

Водночас голова Державної служби з надзвичайних ситуацій Михайло Болотських поінформував депутатів про подолання наслідків повені. За його словами, за декілька днів в Одеському регіоні випала чотиримісячна норма

інспекції, яку пропонувалося перейменувати на «органи пробації» та надати їй додаткові повноваження та покласти на неї додаткові обов'язки.

Цей законопроект передбачав низку новел. Зокрема, однією із функцій органів пробації мало стати складання досудових доповідей, тобто письмового забезпечення суду інформацією, що характеризувати-

ти обидва документи на повторне перше читання, щоб створити єдиний документ, більш досконалий. Підтримав його і Юрій Одарченко («Батьківщина»). На думку Віталія Журавського (Партія регіонів), підтримувати варто урядовий проект, як більш досконалий. Протилежну думку висловив представник «Свободи» Євген Мельник, який запропонував підтри-

Верховна Рада розширила повноваження Рахункової палати

Вечірнє засідання 19 вересня

На початку вечірнього засідання Голова Верховної Ради Володимир Рибак повідомив, що під час наради керівників фракцій досягнуто домовленості стосовно ухвалення в цілому євроінтеграційного законопроектів про внесення змін до деяких законів України щодо виконання судових рішень.

Під час обговорення Арсеній Яценюк («Батьківщина»), аргументуючи, чому опозиція зранку відмовилася підтримати цей законопроект, нагадав, що 5 вересня було досягнуто зовсім інших домовленостей, ніж ті, що містилися в поданому на друге читання документі. «Ми домовились, що Кабінет Міністрів не буде визначати, кому платити, а кому не платити та що з прикінцевих положень із фрази «розмір бюджетних асигнувань» буде виключено слово «розмір». Тобто в бюджеті мають бути передбачені

кошти на виплату всієї заборгованості за рішеннями судів. «За таких умов цей закон може мати позитивне голосування», — наголосив А. Яценюк.

Юрій Мірошніченко (Партія регіонів) зазначив, що обговорення цього законопроектів показало, що парламент вміє домовлятися. «Ми досягли домовленості з поправок і вони сприйняті урядом, тому цей документ готовий до ухвалення», — сказав Ю. Мірошніченко. Відтак 325 народних депутатів проголосували за ухвалення цього закону в цілому.

Так само в цілому було схвалено законопроект про внесення змін до Конституції щодо розширення повноважень Рахункової палати у сфері контролю за доходами та видатками держбюджету.

За цими змінами статтю 98 Конституції України пропонується викласти у такій редакції: «Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням кош-

тів до державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата. Організація, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначаються законом».

Представник Президента у Верховній Раді, народний депутат Юрій Мірошніченко (Партія регіонів) повідомив, що Конституційний Суд визнав пропонувані зміни такими, що відповідають вимогам Основного Закону та закликав народних депутатів підтримати законодавчу ініціативу глави держави, котра є одним із зобов'язань України перед Євросоюзом. «Ці зміни дозволять парламенту, а разом з парламентом і громадянам України, мати більше інформації та отримати більший контроль над публічними фінансами в Україні», — наголосив він.

Народний депутат Андрій Мохник, зазначивши, що свободівці підтримують зміни до Конституції, закликав Верховну Раду невід-

кладно заповнити наявні у Рахунковій палаті вакансії, щоб вона працювала відповідно до закону. У зв'язку з цим Арсеній Яценюк («Батьківщина») також нагадав про раніше досягнуті домовленості, що кожна фракція матиме своє представництво в Рахунковій палаті. «Прошу підтвердити ці домовленості», — зазначив він, звертаючись до керівництва Верховної Ради.

Тож, підбиваючи підсумки обговорення, глава парламенту Володимир Рибак підтвердив, що в його кабінеті справді було досягнуто домовленості, що до складу Рахункової палати увійдуть представники усіх фракцій. Після цього законопроект про внесення змін до Конституції підтримали 380 народних депутатів.

У першому читанні було схвалено законопроект про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації. Як зазначив голова Комітету з питань свободи

слова та інформації Микола Томенко, на сьогодні розробники законопроектів близькі до того, щоб вийти на остаточну його редакцію. А от що стосується нюансів дискусії, то уряд пропонує почати процедуру роздержавлення за добровільною згодою друкованих ЗМІ та щоб цей період тривав три роки.

Натомість комітет вважає, що й так надто довго говориться про роздержавлення, тому достатньо річного перехідного періоду. «Якщо з 1 січня 2014 року закон набуде чинності, то до 1 січня 2015-го — добровільна процедура роздержавлення, а з 2015 року до 2017-го — обов'язкова», — наголосив М. Томенко.

Стосовно того, якою буде процедура роздержавлення — як традиційна приватизація чи реформування під контролем Держкомітету з питань телебачення і радіомовлення — то з цим комітет планує визначитися під час підго-

товки законопроектів до другого читання.

Також Верховна Рада схвалила у другому читанні законопроекти: про внесення змін до статті 287 Митного кодексу України (щодо створення і функціонування індустриальних парків); про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»; про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо сплати судового збору). З урахуванням пропозицій Президента ухвалено законопроект про внесення змін до Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо зупинення дії заборони на відведення земельних ділянок. Насамкінець Верховна Рада схвалила у першому читанні проект закону про внесення змін до статті 6 Закону «Про Державний бюджет України на 2013 рік» (щодо НАК «Нафтогаз України»).

Сергій КОВАЛЕНКО.

До складу Рахункової палати увійдуть представники усіх фракцій

Потрібен закон, який би допомагав відстежити витрати чиновників

За ініціативою депутатської групи із міжпарламентських зв'язків зі Швейцарською Конфедерацією відбувся круглий стіл на тему: «Швейцарський досвід у боротьбі з корупцією в Україні». Обговорення проходило в рамках серії публічних дискусій з обміну досвідом між Україною та Швейцарією. У ньому, зокрема, взяли участь Посол Швейцарії в Україні Крістіан Шьоненбергер, глава депутатської групи із міжпарламентських зв'язків зі Швейцарською Конфедерацією Ірина Бережна, заступник керівника групи Ігор Рибаків, народні депутати, експерти.

Під час дискусії народний депутат Ігор Рибаків наголосив на актуальності антикорупційної боротьби для нашої країни.

«Для нас це проблема №1, яка прямо загрожує національній безпеці країни. Корупція підриває довіру народу до влади, а без такої довіри жодні ефективні реформи неможливі. Соціологічні опитування показують, що найкорумпованішими сферами українці вважають міліцію, суди і державну службу. Держслужба, правоохоронна й судова системи — це каркас, на якому тримається держава, але сьогодні він геть прогнив і потребує невідкладних дій щодо відновлення», — вважає І. Рибаків.

Політик також запевнив, що він і його однодумці приділяють проблемі боротьби з корупцією значну увагу. «Ще 2011 року ми підтриму-

вали створення Антикорупційного комітету при Президенті України. У рамках парламентської роботи зробили все можливе для прийняття Верховною Радою Закону «Про принципи запобігання і протидії корупції». У травні 2013 року наполягали на ухваленні низки важливих змін до цього документа», — поінформували.

На думку парламентаря, сьогодні Україні необхідна довгострокова стратегія боротьби з корупцією. «По-перше, це продовження модернізації законодавства за прикладом Швейцарії. По-друге, заходи щодо запобігання корупції та її профілактика. По-третє, має йтися про антикорупційну пропаганду серед громадян. Звісно, що, формуючи таку стратегію, ми опиратимемося на досвід Швейцарії», — наголосив І. Рибаків. Тому він підкреслив, що за результатами дискусії очікує на конкретні дії, наприклад, щодо розроблення та затвердження закону, який би допомагав відстежити витрати чиновників, і про можливість створення інституту бізнес-омбудсмена.

У свою чергу Ірина Бережна також наголосила на важливості для України антикорупційного досвіду Швейцарії. Вона переконана, що за допомогою рекомендацій кращих швейцарських фахівців цей досвід можна бодай частково запровадити в нашій країні.

Вл. інф.

Тернопіль приймав молодіжний Європарламент

Під час засідання міні-сесії молодіжного Європарламенту.

У Тернополі відбулося засідання міні-сесії молодіжного Європарламенту. Австрійці, британці, чехи та українці в «Українському домі «Перемога» обговорили актуальні проблеми асоційованого членства України в ЄС. Упродовж сесії працювали чотири комітети: з міжнародних відносин, освіти, екології та сільського господарства. За словами головного організатора туру молодіжного Європарламенту в Тернополі Егбалефу Ндубуезу, найактуальніші питання буде винесено на генеральну асамблею парламенту, де й приймуть відповідні резолюції.

До слова, молодіжний Європарламент створено 1987 року, а до його думки прислухаються ті, хто нині творить велику політику, адже завтра молодь прийде їм на зміну. Обговорення на засіданні велось англійською, тож для молодих політиків Тернополя — це чудова нагода удосконалити свою іноземну. Та головне — вони відчули, що можуть впливати на політичні процеси як в Україні, так і за її межами. Ось що розповіла учасниця засідання, учениця школи №24 Марія Цюпа:

— Напередодні ми ближче познайомилися з членами моло-

діжного Європарламенту, спілкувалися. Нині в комітетах обговорюємо серйозні питання, захищаємо свої позиції і віримо, що при вирішенні питання про асоційоване членство України в ЄС у Вільнюсі прислухаються й до думки молодіжного Європарламенту.

Учасників міні-сесії привітав міський голова Тернополя Сергій Надал. Він, зокрема, зазначив, що у нас з країнами Європи спільне минуле. Віриться, що буде і спільне майбутнє.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

Фото автора.

Депутати–свободівці пропонують зобов'язати уряд врегулювати використання земель Міноборони в сільськогосподарських цілях

Народні депутати від ВО «Свобода» Євген Мельник, Ігор Сабій, Юрій Бублик та Руслан Марцінків переконані, що Кабінет Міністрів України має завершити процес законотворення, спрямованого на врегулювання використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях. Зокрема, націоналісти пропонують голові парламенту зобов'язати уряд до 1 січня 2014 року розробити Порядок використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях. Про це йдеться у відповідному проекті Постанови Верховної Ради України, який свободівці зареєстрували в парламенті.

Автори документа зазначають, що реалізація постанови через розробку Порядку про використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях дасть можливість військовим частинам надавати придатні для сільськогосподарського обробітку землі в оренду сільгоспвиробникам, а це, у свою чергу, сприятиме наповненню бюджетів місцевих рівнів і буде вагомим підтримкою територіальних громад та позитивно вплине на розвиток їхньої соціальної інфраструктури.

Відповідно до проекту документа парламент має постановити:

І. Схвалити Постанову Верховної Ради Укра-

їни «Про розробку Кабінетом Міністрів України Порядку використання земель Міністерства оборони у сільськогосподарських цілях».

ІІ. Кабінету Міністрів України розробити до 1 січня 2014 року Порядок використання земель Міністерства оборони у сільськогосподарських цілях.

ІІІ. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин.

У пояснювальній записці до документа йдеться про те, що ст. 4 Закону України «Про використання земель Міністерства оборони

України» не містить жодного положення щодо врегулювання відносин між юридичними та фізичними особами, які хочуть взяти землі Міноборони в оренду для сільськогосподарського обробітку, та військовими частинами, що можуть надавати їх в оренду за погодженням з органами місцевого самоврядування або місцевими органами виконавчої влади. Водночас використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях є складовим елементом правового режиму цього виду земель.

Депутати-свободівці зазначають, що нині відсутній механізм передачі земель, які раніше для сільськогосподарських цілей використовували військові радгоспи. Із припиненням існування підприємств такого виду ці землі перестали обробляти, що призводить до погіршення якості землі та заростання їх чагарниками. Окрім того, сьогодні ці землі подекуди використовують

у сільськогосподарських цілях самовільно, починаючи певні корупційні домовленості та нецільове використання земель Міністерства оборони, що, у свою чергу, призводить до недоотримання коштів до бюджету країни.

Автори законодавчої ініціативи стверджують, що її ухвалення є необхідним та економічно обґрунтованим, адже документ слугуватиме на користь територіальних громад та, відповідно, держави.

«Правовому хаосу, який існує в земельних відносинах, потрібно покласти край. Зробити це частково покликана й зареєстрована постанова. Тисячі гектарів родючих чорноземів, які колись використовували військові частини та військові радгоспи, тепер заростають кущами та бур'янами. Збройні Сили України не можуть і не мають здійснювати сільськогосподарську діяльність, бо солдат повинен охороняти державу,

а не працювати сапкою. Цю роботу мають виконувати сільгоспвиробники. Але вони не можуть працювати на землях, що належать Міністерству оборони, бо урядовці за доволі великий проміжок часу від ухвалення 2004 року Закону України «Про використання земель оборони» досі не спромоглися розробити чіткий порядок використання таких земель у сільськогосподарських цілях», — зазначив народний депутат Євген Мельник.

Тож з метою завершення процесу законотворення, спрямованого на врегулювання використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях, депутати пропонують голові парламенту зобов'язати Кабінет Міністрів України до 1 січня 2014 року розробити Порядок використання земель Міністерства оборони в сільськогосподарських цілях.

Ігор САБІЙ,
народний депутат України.

ОФІЦІЙНО

Постанова
Верховної Ради України

Про проведення парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: «Участь молоді в суспільному житті: економічна активність»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести 20 листопада 2013 року в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентські слухання про становище молоді в Україні на тему: «Участь молоді в суспільному житті: економічна активність».

2. Запропонувати Кабінету Міністрів України до 20 жовтня 2013 року підготувати і подати до Верховної Ради України тиражовані інформаційно-аналітичні матеріали щодо тематики парламентських слухань, пропозиції до проекту рекомендацій парламентських слухань та визначити доповідача від Кабінету Міністрів України.

3. Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму здійснити необхідні заходи щодо організаційного та методичного забезпечення проведення парламентських слухань.

4. Запросити для участі в парламентських слуханнях членів Кабінету Міністрів України, представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, молодіжних та дитячих громадських організацій тощо.

5. Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України за участю Інформаційного управління Апарату Верховної Ради України забезпечити в установленому порядку трансляцію парламентських слухань на Першому загальнонаціональному каналі Національної телекомпанії України та Першому загальнонаціональному каналі Національної радіокомпанії України.

6. Управлінню комп'ютеризованих систем, Інформаційному управлінню Апарату Верховної Ради України та Дирекції телепрограм Верховної Ради України забезпечити аудіо- та відеотрансляцію парламентських слухань на телеканалі «Рада» та в мережі Інтернет.

7. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України здійснити матеріально-технічне забезпечення проведення парламентських слухань, фінансування витрат, необхідних для видання збірника матеріалів парламентських слухань.

Голова Верховної Ради України
В. РИБАК.

м. Київ,
17 вересня 2013 року.
№ 562-VII.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Поїздка до святих місць

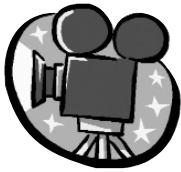
Профспілковий комітет Карпатського біосферного заповідника, адміністрація котрого розташована у місті Рахові, звернувся до народного депутата України Василя Петьовки (на знімку) з проханням посприяти у здійсненні паломницької поїздки колективу до духовних святих західного регіону України. Василь Петьовка підтримав це прохання, тож його помічник Михайло Штефко вручив представникам колективу заповідника матеріальну допомогу. Тепер закарпатці готуються поїхати до святих місць.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

За даними дослідження одного з комерційних банків, найактивніше українці запасаються продуктами в магазинах і супермаркетах по п'ятницях, а найбільше книжок і медикаментів купують у вівторок — УНІАН

Безплатним показом художніх фільмів у Чорнобаївській школі-інтернаті Білозерського району Херсонщини стартував соціальний проект «Бібліотечний кіносалон». Пенсіонери та школярі з віддалених сіл, де кінотеатрів просто не залишилося, зможуть замовляти стрічки на свій смак. А сільські бібліотеки надаватимуть читальні зали для їх перегляду, *повідомляє наш власкор Сергій Яновський*

Споживачі нарешті дізнаються, з чого зроблені сир і ковбаса

Запроваджується нова система якості контролю харчових продуктів

Чим годували корову, з молока якої зроблено сир, куплений у магазині? Відповідь на це запитання невдовзі можна буде отримати — Україна приєднається до міжнародної системи контролю якості продуктів харчування НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Point). Як повідомив УНІАН, Кабмін завершив роботу над відповідним законопроектом. Ця міжнародна система є обов'язковою в Євросоюзі, а також у ряді інших країн, зокрема, в Канаді, Австралії та Японії. З липня цього року вона запроваджена і в державах Митного союзу.

Особливість НАССР у тому, що система запроваджує принцип відстежування. Виробникам доведеться вести суворий облік того, яку сировину вони купують і кому продають свою продукцію. Ці дані будуть об'єднані в єдину базу, що дозволить швидко відстежити поширення неякісної продукції. Як приклад, у пояснювальній записці до законопроекту наводяться випадки виявлення

у молоці афлатоксину в Німеччині у березні. «Джерелом зараження була кукурудза, імпортована із Сербії. Завдяки системі було визначено, на які ферми потрапив цей корм, що дозволило вчасно вжити заходів для захисту споживачів», — йдеться в документі. Законопроект також передбачає відповідальність за неякісну продукцію: Кримінальний кодекс пропонується доповнити стат-

тями за обіг неякісних продуктів, які заподіяли шкоди здоров'ю.

Така ініціатива не вперше виноситься на розгляд Верховної Ради, проте раніше вона не знаходила підтримки. Аргументом «проти» найчастіше називали витрати виробників через необхідність відповідати новим стандартам. Утім, сьогодні міністр аграрної політики та продовольства Микола Присяжнюк, схоже, впевнений у успіху урядової ініціативи. Адже цього разу від запровадження НАССР виграють не лише споживачі, а й виробники, яким система полегшить вихід на зовнішні ринки, заявив він днями в інтерв'ю одному з інтернет-видань: «Гадаю, 2014 року ми впровадимо нову систему контролю. Це поки не

означає, що після цього комерційно виходити на зовнішні ринки стане легше, але у нас з'являться вагомі аргументи щодо якості, які не дозво-

ляють обмежувати присутність наших товарів в інших країнах».

Вл. інф.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

УРОЖАЙ

Вегетаріанцем бути дешевше

У Луганській області подешевшали овочі: морква — на 42,1 відсотка, цибуля — на 39 відсотків, буряк — на 31,3, картопля — на 21,5, помідори і перець — на 17,9, капуста —

на 13,5. На 12,5 відсотка знизилися ціни на фрукти, на 0,5 — на продукти переробки зернових. Водночас на 11,1—0,2 відсотка подорожчали яйця, рис, свинина, вершкове

масло, борошняні кондитерські вироби, хліб, сир і твердий сир, консервовані й перероблені види м'яса, а також сметана і кисломолочна продукція. Алла АНТИПОВА.

Картоплі зібрали менше, а фруктів — більше

На запасах цих продуктів позначилася зміна врожайності. Так, на початок вересня на Хмельниччині було накопано 1,1 мільйона тонн картоплі, що на 6 тисяч тонн менше, ніж то-

рік. Середня врожайність — 189 центнерів з гектара, що на 16 центнерів менше. Зате плодів та ягід зібрали 71 тисячу тонн, що майже на десять відсотків перевищило торішні по-

казники. При цьому майже весь урожай картоплі, овочів, плодів і ягід — від 96 до 99,6 відсотка відповідно — отримано в господарствах населення. Ірина КОЗАК.

«Одноруких бандитів» розчавили бульдозером

У Херсоні на очах у журналістів і під контролем прокуратури знищили півтисячі гральних автоматів. «Одноруких бандитів» упродовж трьох останніх років вилучали у власників підпільних міні-казино, та врешті-

решт конфіскату назбиралося стільки, що вже не вистачало місця для його зберігання. Тож автомати вивезли на майданчик комунального підприємства «Дорожник» Херсонської міськради і просто розчави-

ли, пустивши на них бульдозер. З розрахунку середньої вартості такого приладдя у тисячу доларів, акція правоохоронців завдала «підпільникам» із грального бізнесу збитку у півмільйона доларів. Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

ФОТОФАКТ

До 29 вересня триватиме у львівському Палаці мистецтв V фестиваль «Ляльковий світ» — Проект «LADY & TEDDY», в якому беруть участь понад півсотні лялькарів з різних областей України.

Фото Євгена КРАВСА.

У бібліотеці можна набрати скільки завгодно книжок. І не повертати

Сьогодні у Вінниці відкриють мобільну бібліотеку, в якій бажаючі матимуть можливість записати улюблену книгу на власний електронний носій.

Загалом читачам запропонували півтори тисячі книжок різних жанрів і авторів — від класики до сучасності, зокрема, твори популярних українських письменників Андрія Куркова, Сергія Жадана, Марини та Сергія Дяченків... На зустріч з шанувальниками слова прийшли відомі вінницькі письменники — Вікторія Гранецька, Наталка Доляк, Валентина Гальянова. У рамках акції «Принеси паперову книгу —

отримай взамін 500 електронних» збирали книжки для сільських бібліотек.

Поряд з віртуальними книжковими полицями бібліотекарі допомагали читачам налаштувати свої електронні пристрої, щоб ті могли завантажити обрану книгу. Мобільна бібліотека працюватиме у Вінниці упродовж трьох місяців, бажаючим вхід вільний, усі електронні книжки надаються безплатно.

— Для електронних книжок не треба спеціальних шаф, для них не потрібно шукати місце в квартирі, якого й так завжди не вистачає, — каже один з організаторів акції, представник оператора мобільного зв'язку. — З планшета чи смартфона читач, особливо це стосується молоді, швидше прочитає книгу, ніж у паперовому варіанті. Саме тому ми присвятили акцію популяризації літературних творів серед молодого покоління українців.

Віктор СКРИПНИК.
Вінниця.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Привчають до блату

Путівки до дитячих центрів «Артек» та «Молода гвардія» на пільгових умовах видавали не тим, хто насправді потребував оздоровлення, а цілком здоровим дітям із забезпечених родин.

Фальшиві довідки про їхнє нібито перебування на диспансерному обліку видавали лікарі. Такі факти виявили прокурори Заліщицького і Збаразького районів на Тернопільщині.

Як повідомила пресслужба прокуратури Тернопільської області, розпочато кримінальне провадження. До слова, вартість двох виданих путівок до «Молодої гвардії» — майже 9 тисяч гривень.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

Готові поділитися другим хлібом

На базі ТОВ «Агробізнес ТСК» у Недригайлівському районі відбувся міжнародний семінар з виробництва картоплі та овочів, у якому взяли участь представники

України, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Білорусі, Молдови, Росії.

Цьогоріч на Сумщині виростили картоплі майже 1 мільйон 150 тисяч тонн. Це у вісім разів перевищує потребу регіону в «другому хлібі». У ТОВ «Агробізнес ТСК» з кожного гектара зібрали по 680—750 центнерів бульб. А під культурою у господарстві зайнято 260 гектарів, на яких вирощують 40 високоврожайних сортів. Багатьма з

них зацікавилися іноземні картоплярі та інвестори. Тож не виключено, що невдовзі Сумщина стане основним українським постачальником картоплі в Європу.

Владислав ЖМУРКОВ.

Фонд Ахметова перевірів, як витрачаються гроші

Представники Фонду Ріната Ахметова «Розвиток України» побували в відповідному Кам'янці-Подільському. Головна мета візиту — прагнення пересвідчитися, чи раціонально розпорядилися наданими фондом коштами організатори фестивалю «Республіка», який тут нещодавно завершився.

Окрім того, гості зустрілися з працівниками департаменту гуманітарної політики міськради, де заявили, що фонд охоче підтримає й культуру стародавнього міста. На сприяння можуть розраховувати літератори, митці, театральні колективи, музеї.

Віра ШПИЛЬОВА.

ЦИФРА

Понад 38 мільйонів гривень

з початку року до бюджетів усіх рівнів заплатили севастопольські підприємці, котрі обрали для себе єдиний податок. Це на 12,6 мільйона перевищує торішній показник.

Микола МАГДИЧ.
Севастополь.

Військові навчання у Яворові завершуються

Міжнародні військові навчання «Кленова арка», які відбуваються у Центрі миротворчості Львівської академії сухопутних військ, виходять на завершальну стадію. У них беруть участь близько 500 військовиків із Канади, Польщі, Литви.

— Україна представлена батальйоном 80-го окремого полку високомобільних десантних військ, який базується у Львові, — розповів керівник Західного регіонального медіа-центру МОУ Олександр Поронюк. — У ході навчань відбулася так звана штабна фаза планування миротворчої операції, ну а завершаться вони безпосереднім відпрацюванням військовими операцій з підтримання миру. Окрім того, в рамках заходу відбуло-

ся безпосадкове десантування миротворців у район конфлікту. До цього було залучено дві пари українських вертольотів Мі-8 та Мі-24.

Нинішня «Кленова арка» відбувається вдесяте і фактично завершує цикл міжнародних навчань, які у 2013-му відбувалися на території Центру миротворчості Львівської академії сухопутних військ (на Яворівському полігоні).

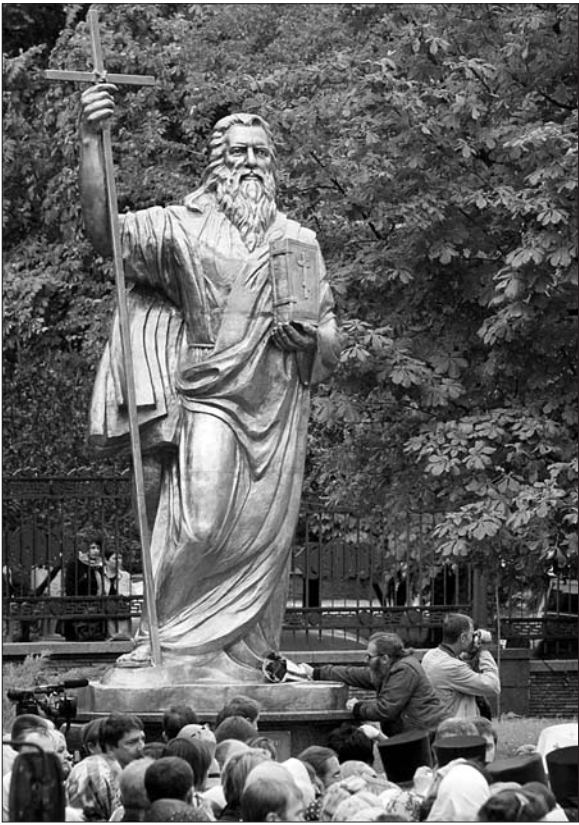
Олександр СИРЦОВ.

ФОТОФАКТ

Учасники безстрокового страйку таксистів під час пікетування будівлі Міністерства інфраструктури України в Києві.

Фото Олександра СИНІЦІ/УНІАН.

Освятили пам'ятник Андрію Первозваному

У Спасо-Преображенському кафедральному соборі Донецька з нагоди 1025-річчя Хрещення Русі освятили пам'ятник Святому апостолу Андрію Первозваному, який здавна вважається покровителем православної церкви. Подія зібрала на площі перед храмом керівників міста й області, а також сотні горожан.

Пам'ятник виготовлено на дільниці лиття дзвонів Донецького металургійного заводу бригадою майстрів на чолі з Сергієм Самойловим.

— Глиняну модель заввишки 4,3 метра і вагою 3,4 тонни виконали донецькі скульптори. А потім уже ми взялися до роботи. Графік був дуже напружений, бо мали встигнути до визначеної дати, — розповів майстер. — Відтепер ще один витвір наших

майстрів прикрасить місто і тішитиме городян.

Також напередодні ювілею Хрещення Русі на Донеччину привезли чудотворну Касперівську ікону Пресвятої Богородиці. В рамках святкування у Центрі слов'янської культури відбулася урочиста академія, під час якої єпархії, громади, а також окремі представники духовенства отримали грамоти і відзнаки від керівників

обласної та міської рад, обласної державної адміністрації.

«Сьогодні можна сказати, що за 25 років, які минули з тисячоліття Хрещення Русі, із будівництвом храмів та відкриттям монастирів змінилося і духовне обличчя Донбасу. В наші дні — це не лише найбільший промисловий регіон, який забезпечує близько 20 відсотків виробництва держави, а й духовний центр сходу України», — зазначив архієпископ Горлівський і Слов'янський Митрофан.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Фото прес-служби Донецької обласної державної адміністрації.

Створюється морський транспортний кластер

Понад сорок експертів у галузі транспорту із семи країн взяли участь у круглому столі, який відбувся на державному підприємстві «Одеський морський торговий порт». Захід пройшов у рамках Міжнародного дослідницького проекту LOG4GREEN (фінансується із бюджету Єврокомісії). Експерти

обмінялися досвідом створення транспортно-логістичних кластерів у промислово розвинених регіонах. Таке обговорення, зазначалося на круглому столі, допоможе розвитку Одеського морського логістичного кластера.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Найкращі охоронці змагаються в Ялті

Бодигарди з 14 країн зіїхалися до Ялти на IV Чемпіонат світу, який триватиме до 24 вересня. Про це повідомив генеральний секретар Міжнародної федерації охоронців Леонід Кучерявий. Учасники змагаються в стрільбі, подоланні смуги перешкод на машині, пошуку вибухових пристроїв, наданні першої медичної допомоги й інших дисциплінах. «Охоронець повинен уміти багато: надати медичну допомогу, захистити і себе, і особу, яку охороняє, керувати автомобілем в екстремальних умовах, дуже добре володіти зброєю»,

— сказав Леонід Кучерявий.

«До нас приїдуть найкращі 32 судді із шести країн, які об'єктивно оцінюватимуть учасників змагання», — повідомив перший віце-президент Міжнародної федерації охоронців Василь Вакулєнко.

До складу оргкомітету входять радник Президента України генерал-полковник Ігор Калінін, голова Верховної Ради АРК Володимир Константинов, міський голова Ялти Сергій Ілаш тощо. Для глядачів вхід на змагання безплатний. Сергій ВИННИК.

Ковалі гостритимуть ножі

Сьогодні у Миргороді відкриють фестиваль ножових майстрів. На ньому кращі ковалі України два дні демонструватимуть свою майстерність у куванні дамаської сталі, з якої раніше робили шаблі, виготовленні ексклюзивних мисливських ножів, створенні рукояток і навіть в обробці кістки. При цьому кожен охочий зможе спробувати себе у ковальській справі під наглядом досвідчених фахівців.

У рамках заходу відбудуться також шабельний турнір, майстер-класи з володіння мечем, показові виступи майстрів рукопашного бою та самодіяльних артистів.

Дійство, яке обіцяє чимало позитивних емоцій, влаштували міська рада та дві громадські організації, що об'єднують народних умільців.

Василь НЕЇЖМАК.
Полтавська область.
Фото автора.

Справжньому ковалеві спекотно за будь-якої погоди.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...шахрай

оббирав шахраїв

У Харкові затримано 31-літнього місцевого мешканця, який, представляючись прокурором, вимагав гроші у підприємців. Спеціалізувався фальшивий прокурор на виробниках підробленого алкоголю.

Тепер ним зайнялася прокуратура Комінтернівського району: він підозрюється в шахрайстві (ч. 2 ст. 190 КК України) і самовільному присвоєнні владних повноважень або звання службової особи, поєднаному із вчиненням будь-яких суспільно небезпечних діянь (ч. 1 ст. 353 КК України).

За інформацією правоохоронців, парубок, котрий раніше вже притягувався до відповідальності за шахрайство та крадіжку, вимагав гроші в харків'ян, які займалися незаконним виробництвом алкогольних напоїв. При цьому він використовував фальшиве посвідчення прокурора, яке виготовив власноручно.

— Перевіряються ще чотири такі епізоди й, цілком імовірно, існують й інші факти злочинних діянь підозрюваного, які ще не задокументовано, — сказав прокурор Сергій Зяярний.

За його словами, якщо провину шахрая буде доведено, йому загрожує до трьох років позбавлення волі.

Микола КОСИЙ.

Харків.

...відбувається

гарбузовий фест

Новоствореною «Історичною лінією» рідного міста, святковою ходою, мистецько-розважальними, спортивними заходами, виставками та презентаціями відзначають кіровоградці та гості 259-й день народження Кіровограда сьогодні.

А чи не найочікуванішою і для дорослих, і для малечі є презентована організаторами свята дегустація 259-кілограмової гарбузової плачинди. Такий вагомий пиріг не лише символ вже прожитого містом життя, а й страва для всіх городян.

Головну вулицю — Дворцову — розділено на тематичні квартали: «Історичний», «Творчий», «Мистецький», «Молодіжний», «Театральний». Вздовж вулиць відбуватимуться презентації національних культур та кухонь різних народів, для представників яких Кіровоград став рідним.

Продовжитись «Гарбуз-фест» у Козацькому містечку, збудованому в міському Ковалівському парку. Тут можна побачити виставки квітів та квіткових композицій, презентацію квіткових гербів шкіл міста «Барви осені». А також — пройтися Алеєю казкових героїв «Рухайся зі смаком», скуштувати святкові страви, зокрема, гарбузову кашу.

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоград.

...хімзаводи стануть безпечними

На «Рівнеазоті» хіміки-практики з різних областей, а також науковці провідних інститутів обговорили питання щодо підвищення рівня промислової безпеки та охорони праці у хімічній галузі. Вони відпрацювали спільні пропозиції для оновлення нормативної бази, яка регулює безпеку на хімпідприємствах. Адже нині фахівці користуються інструкціями, яким понад п'ятдесят років. Тим часом хімічний гігант «Рівнеазот» уже проводить діагностику своїх трубопроводів за новою, більш точною, методою, оскільки постійно моніторить технічний стан понад двадцяти кілометрів магістралей. Крім того, триває безперервний процес переоснащення. Загалом у модернізацію найбільших хімічних підприємств України, що входять у холдинг «OSTCHEM», за останні три роки інвестували 3,2 мільярда гривень. 30—40 відсотків цієї суми спрямовано на промислову безпеку.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Російські депутати закликають запровадити інспекцію мігрантів з України — УНІАН

Уряд Нідерландів має намір надавати вид на проживання терміном на рік іноземцям, які готові інвестувати в економіку країни понад 1,25 мільйона євро — «Інтерфакс-Україна»

На порозі змін

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Ефективність співробітництва України з Європейським Союзом залежить від того, наскільки вдасться побудувати партнерські відносини, підкреслив, виступаючи на відкритті форуму, Президент Віктор Янукович. «Україна сьогодні показує наявний подальший потенціал. Ми добре розуміємо, що листопадом не закінчиться модернізація країни, вона триватиме, і, здебільшого, все ще попереду», — сказав Президент. І заявив, що влада пов'язує всі свої дії з євроінтеграцією.

Не протиставляти, а об'єднувати

«Хотів би побажати нам усім упевненого будівництва великої Європи разом. Україна вносить свій вклад. Але багато чого залежатиме від того, як нам вдасться побудувати ці партнерські відносини. Ми очікуємо, що вони будуть ефективними», — сказав він. Водночас глава держави зазначив, що Україна не протиставлятиме інтеграційні процеси Захід—Схід, а намагатиметься їх об'єднати. «Ми не хотіли, не хочемо й не будемо ніколи

протиставляти інтеграційні процеси Захід—Схід, ми прагнемо їх об'єднати. І на цьому шляху Україна йде впевнено шляхом модернізації, шляхом створення умов для ведення бізнесу, зняття тих бар'єрів, які є в питаннях торгівлі. Щоб цей процес дедалі тісніше нас об'єднував, і дійсно, щоб ми створили єдиний економічний простір від Ванкувера до Владивостока», — заявив Президент України.

Національні інтереси — передусім

«Ми не проти того, щоб розглянути ті положення, які є в Митному союзі, що не суперечать СОТ, Асоціації між Україною та Європейським Союзом, і приєднатися в тій частині... яка відповідатиме національним інтересам України. Це потрібно для того, щоб ми й надалі рухалися шляхом інтеграції», — додав глава держави й висловив переконаність, що вже в найближчому майбутньому між Україною та Росією не буде суперечностей, які постають зараз. Він висловив упевненість, що буде знайдено

модель співробітництва з Митним союзом, однак вона «не повинна перешкоджати сьгодні європейській інтеграції України, не повинна створювати проблеми, а має розв'язувати їх, знімати ці проблеми». «Тоді ми одержуватимемо позитивний результат від інтеграційних процесів», — підкреслив Президент.

Питання Тимошенко

Однією з інтриг форуму було те, що Президент України скаже про справу Тимошенко. Відповідаючи на залик про її звільнення присутнього в залі Юрія Луценка, глава держави заявив, що, маючи на увазі себе, «немає більш зацікавленої людини, щоб ми це питання розв'язали». «Але є перешкоди. Треба дати відповідь на ті справи, які перебувають у судах. Чи добровільне рішення Тимошенко. І відповідь перебуває в площині знаходження компромісу за участю Тимошенко. Суд і Тимошенко можуть дуже швидко дати відповідь на це запитання», — сказав глава держави, додавши, що не має претензій до Луценка. «Юріє Віталійовичу, я радий вас бачити. У мене немає застережень, що ми з вами в одному приміщенні за сто-

Учасники десятої Ялтинської щорічної зустрічі.

лом ведемо розмову», — відзначив Віктор Янукович. Нагадаємо, що напередодні Комісар ЄС Штефан Фюле, зустріч із яким відбулася у Президента України в рамках конференції в Ялті, закликав усі політичні сили й експертів не спекулювати на можливому впливі справи экс-прем'єра Юлії Тимошенко на підписання угоди про асоціацію з Україною.

Тимчасове перемир'я

Тим часом глава політради партії ВО «Батьківщина» Арсеній Яценюк заявив, що українська опозиція пішла на тимчасове перемир'я із владою. Він додав, що продовжує наполягати на розв'язанні справи экс-прем'єра Юлії Тимошенко. «У нас із вами, Вікторе Федоровичу, зараз тимчасове перемир'я», — звернувся він до глави дер-

жави в рамках 10-го саміту YES у Ялті. У відповідь на це Віктор Янукович зазначив, що «газові» контракти, підписані Тимошенко, завдали країні збитків у розмірі 20 млрд. дол., а тому це питання потрібно розв'язувати в законодавчому полі. За його словами, не варто перекладати на плечі глави держави всю відповідальність за підписання Угоди, бо опозиція теж відповідальна за цей процес.

Фото Андрія МОСІЄНКА (прес-служба Президента України).

Держдума відповіла Європарламенту

Учора Державна Дума одностайно ухвалила заяву, в якій звинуватила своїх колег з Європарламенту в «безпідставних обвинуваченнях Росії». «Яблуком розбрату» стала Україна.

Голова комітету з міжнародних справ Держдуми Олексій Пушков, представляючи «думський обвинувальний вердикт», заявив, що Україна продається Європі «за невеликі гроші», що «насправді її перетворюють на напівколоніальний придаток Євросоюзу». Повторивши слова Володимира Путіна, Олексій Пушков урочисто промовив, що, у разі під-

писання Угоди про асоціацію, «фактично виключається можливість співробітництва України із країнами Митного союзу». На підтримку тексту заяви виступили представники від чотирьох фракцій, і погляд Державної Думи набув офіційного статусу. Водночас навіть російські експерти зазначають, що Кремль не зміг

переконати Україну приєднатися до Митного союзу насамперед з об'єктивних причин. І нинішня заява лише свідчить про слабкість Кремля. Росія сьогодні не може показати приклад для пострадянських країн стабільного економічного розвитку, у тому числі й становлення громадянського суспільства. А головне — Москва не бажає облишити імперські звички розглядати своїх сусідів як зони впливу та підпорядкування. Віктор ТИМОШЕНКО. Москва.

Києву вигідна перемога партії Меркель

Завтра в Німеччині відбудуться вибори до федерального парламенту. Опитування прогнозують перемогу правлячої партії Християнсько-демократичний союз (ХДС) на чолі з канцлером Ангелою Меркель. Україні вигідна ця перемога.

Політичні сили до останньої хвилини боротимуться за голоси виборців, які ще не визначилися. Від рішення цієї частини електорату багато в чому залежить коаліційний статус-кво консерваторів на чолі з Ангелою Меркель. Серед можливих сюрпризів — проходження до парламенту партії євроскептиків «Альтернатива для Німеччини». Це може привести до формування так званої великої урядової коаліції. І консерватори, і соціал-демократи прагнуть цього уникнути, інакше їм увесь час доведеться шукати компромісу через різницю в поглядах. Щодо передвиборної боротьби, то останнім часом усю увагу німці акцентували суто на внутрішньополітичних і економічних проблемах. Як що які-небудь події на світовій арені й зачіпали в численних дискусіях і дебатах, то вони стосувалися насамперед ситуації в еврозоні, Сирії, Афганістані та електронного стеження американських спецслужб в Інтернеті. Чи треба казати, що слово «Україна» не згадувалося в програмах жодної з провідних партій. Водночас експерти вказують, що підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, заплановане на листопад, не в остан-

ню чергу залежить від підсумків парламентських виборів у ФРН. Без підтримки одного із найвпливовіших членів ЄС — Німеччини — підписання неможливе. Попри відсутність останніми роками теплих відносин між Києвом і Берліном, збереження уряду Меркель при владі вигідне Україні, бо в нього вже вироблена позиція українського питання. Зокрема, канцлер ФРН завжди виступала проти того, щоб нашу країну ставили перед вибором вектора інтеграції. А партнерами консерваторів із ХДС по коаліції були і є ліберали із ВДП, які підтримують прагнення України стати членом ЄС. У випадку зміни уряду українській владі довелося б терміново вести переговори з новими людьми. Ними теоретично можуть стати опозиційні соціал-демократи. Однак українським прозахідним силам було б не просто мати з ними справу, бо у СДПН — імідж партії, що прислухається у своїй політиці до думки Росії. До слова, західна преса в останні тижні більше пише не про шанси України на підписання угоди про асоціацію з ЄС, а про спроби Кремля його зірвати. Загалом, повернення Володимира Путіна і

його новий курс, що подають у Європі як спробу відновлення імперії, викликають певний острах і бажання протистояти планам Кремля. Тому, на думку політологів, дедалі більше політиків, у тому числі й Ангела Меркель, переходять на позицію польського президента Броніслава Коморовського: європейцям треба закрити очі на наші проблеми й недоліки, щоб не втратити Україну й не повернутися до ситуації двополярного світу в Європі. Днями Надзвичайний і Повноважний Посол Німеччини в Україні Крістоф Вайль, відповідаючи на запитання УНІАН, чи підтримає Берлін підписання Угоди про асоціацію з ЄС на саміті Східного партнерства, зазначив: «Звичайно, утім необхідно виконати поставлені умови. Розумієте, ЄС не працював би протягом п'яти років у партнерському зв'язку з Україною над текстом цієї угоди, якби він не мав спільної з Україною мети». При цьому посол нагадав про спільну заяву міністрів закордонних справ ЄС у грудні минулого року, в якій чітко названі очікування Європейського Союзу, і також зазначив як позитив прийняття Верховною Радою євроінтеграційних законів: «Я із задоволенням хочу відзначити, що тепер ми спостерігаємо за тим, як в українському парламенті всі політичні сили спільно працюють над виконанням цієї мети, як конструктивно за раз ухвалюються необхідні закони». Яна СТАДІЛЬНА.

ФОТОФАКТ

У столиці Непалу — Катманду — відбувся фестиваль Індра Джатра, присвячений Індри — богу дощу та гроз.

Фото Xinhua/Укрінформ.

22 вересня — День машинобудівника

Подарунок до свята — власними руками

Приємна звістка напередодні професійного свята українських машинобудівників надійшла із Центру космічних польотів на острові Уоллопс (США), де успішно проведено другий пуск нової американсько-української ракети-носія «Антарес». Розробка двоступінчастої ракети-носія проводилася корпорацією Orbital Science Corporation разом із КБ «Південне».

Ця ракета-носієв призначена перш за все для доставки вантажів на Міжнародну космічну станцію, а також для запуску комерційних і державних космічних апаратів. Крім двох ступенів, вона включає й космічний вантажний корабель «Сігнус» (третій ступінь).

У виготовленні основної конструкції першого ступеня разом з Південним машинобудівним заводом брали участь по кооперації підприємства «Хартрон-Арко» (Харків), «Київприлад» (Київ), «Хартрон-ЮКОМ» (Запоріжжя), «ЧЕЗ-РА», «РАПІД» (Чернігів) та інші українські виробники. Підготовка «Антареса» до запуску, його випробування і пуск виконані за участю фахівців ДП «Південне», ДП «ВО Південний машинобудівний завод», НВО «Хартрон-Арко».

На думку експертів, кооперація учасників програми «Антарес» є унікальною, оскільки в рамках цієї програми українська сторона вперше забезпечує весь комплекс робіт із проектування, відпрацювання та виго-

товлення матеріальної частини основної конструкції першого ступеня для ракетноносія на замовлення Національного космічного агентства США. І у своєму секторі відповідальності українські фахівці забезпечили виконання всіх операцій у повному обсязі.

«Україна перебуває в п'ятірці провідних ракетно-космічних країн за кількістю річних пускових послуг. Підприємства Дніпропетровська посідають провідне місце в Україні з ракетної техніки, — вважає в. о. генерального конструктора — генерального директора держпідприємства КБ «Південне» Михайло Бондар. — І прикладом дуже високого потенціалу в цій галузі, безумовно, є два вдалі останні пуски за програмами «Зеніт», «Дніпро» і пуск, що відбувся в середу за спільною американсько-українською програмою «Антарес».

Романтики з підрізаним крилом

У бесіді з конструкторами «Південного» була помітна не тільки радість від свята, що наближається, а й готовність говорити і про досягнення, і про проблеми. Начальник групи головного проектного відділу КБ, який працює за програмою «Дніпро», Володимир Литвиненко розповів про вже проведений 18 пусків, понад вісімдесят запущених космічних апаратів різних країн: американ-

Конструктор КБ «Південне» Володимир Литвиненко.

ських, французьких, іспанських, не кажучи вже про арабські країни. Гідну зарплату конструкторам-машинобудівникам забезпечують саме іноземні контракти.

НАША ДОВІДКА

Програма доставки вантажів на міжнародну космічну станцію передбачає запуск десяти ракет-носіїв «Антарес».

«Працюємо в тісному співробітництві з Росією: використовуємо ракету «Дніпро» — зняти з озброєння так звану «Сатану». Саме робота з іноземними державами і забезпечує нам успіх, — каже Володимир Іванович. —

А українська держава... Ну, запустили ми один супутник «Січ-1», який працював на народне господарство України. Нині готуємо до запуску наступне покоління

вітчизняних супутників».

Труднощі із кваліфікованими кадрами не дають змоги ракетникам дивитися в майбутнє з цілковитою впевненістю. Досвідчені фахівці, що створили та розвивають ракету-носієв «Дніпро», уже досягли пенсійного віку. Молодь іде охоче, але швидко й звільняється. Отримані тут кваліфікація і досвід дозволяють молодим людям прекрасно влаштуватися в комерційних підприємствах. Там вони затребувані, і зарплата вища, ніж на державному підприємстві. Багато хто бачить себе в розвинених країнах, намагаються виїхати до Європи, до США — там в'їзд таких фахівців вітається.

«Хоча не тільки зарплата тут відіграє роль...», — зітхає машинобудівник. І в цьому зітханні — багато чого: спогад про шлях до успіху, про переборені труднощі і досягнуті вершини, про найважливіші державні завдання, які він з то-варями чесно й

ефективно виконував протягом десятиліть, про створений ракетний щит держави і світову популярність рідного підприємства, міста та країни. Про героїв-патріотів, романтиків-безсрібників. І про велику мрію щодо польоту — яку ніколи не замінити примусом плазувати.

А що інші?

За даними ГУ статистики в області, за сім місяців випуск машинобудівної продукції в регіоні скоротився майже на чверть — порівняно з минулим роком. Із цим пов'язане падіння випуску транспортних засобів (65 відсотків), зокрема залізничних локомотивів і рухомого складу (59,7 відсотка), автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів (72,6 відсотка), а також електричного обладнання (87,5 відсотка).

За словами в. о. міського голови Дніпропетровська Володимира Мелешика, нині практично всі підприємства галузі мають необхідні обсяги виробництва, підтверджені укладеними договорами — за винятком електровозобудівного заводу. Уже спостерігаються темпи зростання у таких машинобудівних підприємств, як «Дніпротяжмаш» і «Полімермаш».

«Удалося не тільки зберегти колективи, а й приростити їх новими фахівцями. Зростають обсяги виробництва, — спробував підсолодити пігулку чиновник під час урочистостей із приводу Дня машинобудівника. — Здаються нові виробництва, технології, відкриваються нові підприємства — таким прикладом став завод ТОВ «Аскор Індастрі», побудований за нуля, практично в степу».

Презентацію цього підприємства плановано на кінець вересня. Тут застосовані сучасні технології відштампування, ливарного виробництва і гальваніки до складання. Всі процеси автоматизовані. Тепер механізми для вікон і дверей не треба буде купувати за кордоном.

Тож не так все погано в нашому домі?

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото автора.

ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення щодо проведення аукціону з продажу майна

У зв'язку з необхідністю зняття арештів, накладених на майно ПАТ "Зембанк", Українська універсальна біржа переносить проведення аукціону з 16.09.13 р. по продажу майна -Daewoo Lanos, об'єм двигуна 1600 куб. см., рік випуску 2004, пробіг 263 тис. км, початкова вартість 14,5 тис. грн в т.ч ПДВ, на 07.10.2013 р. о 12.00.

Українська універсальна біржа проводить повторний аукціон 07.10.13 о 12.30 з продажу майна, належного ПАТ "Зембанк": -нежитлові приміщення цокольного поверху № 8, 2-го поверху №4, 3-го поверху № 4, 4-го поверху № 4, загальною площею 115,8 кв. м. у літ А-4; початкова вартість 381 900 грн.

Оглянути майно можливо за адресою: м. Харків, вул. Чернишевська, 4, кожного робочого дня з 9.00 до 16.00.

Детальна інформація за тел. (057)714-22-95.

Заявки на участь в аукціоні приймаються до 15.00 год. 04.10.13.

Гарантійний внесок 10% від початкової вартості (без ПДВ) перераховувати на р/р 260070000000380 у ПАТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК", МФО 300614, код 25158707 та реєстраційний збір 17,00 грн. (у т. ч. ПДВ) на р/р 260000000001643 у ПАТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК", МФО 300614, код 25158707, одержувач УУБ.

Аукціон відбудеться за адресою: м. Харків, вул. Лермонтовська, 20, тел. (057) 704-34-21, 704-34-22.

Постановою Господарського суду Донецької області по справі № 905/6180/13 від 17.09.2013р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОМПРОМ-ТРАНС" (код за ЄДРПОУ 38210003, адреса: 83008, МІСТО ДОНЕЦЬК, ВУЛИЦЯ ЮГОСЛАВСЬКА, БУДИНОК 28) визнано банкрутом, та ліквідатором призначено Третичного Артура Віталійовича.

Постановою Господарського суду Донецької області по справі № 905/6177/13 від 19.09.2013р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МЕГА ТОРГ" (код за ЄДРПОУ 37789438, адреса: 83008, МІСТО ДОНЕЦЬК, ВУЛИЦЯ ЮГОСЛАВСЬКА, БУДИНОК 28) визнано банкрутом, та ліквідатором призначено Панфілова Богдана Сергієвича.

Постановою Господарського суду Донецької області по справі № 905/6178/13 від 19.09.2013р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТРОЙ-РЕСУРС" (код за ЄДРПОУ 37719638, адреса: 83087, МІСТО ДОНЕЦЬК, ВУЛИЦЯ КУЙБИШЕВА, БУДИНОК 139 "А") визнано банкрутом, та ліквідатором призначено Ловчикову Альону Олегівну.

Керівники та кращі працівники машинобудівних підприємств Дніпропетровська під час урочистого прийняття.

Громадська організація «Чисті схили» шукає однодумців для реалізації плану очищення Смотрицького каньйону. Щоб навести лад на території цієї унікальної пам'ятки природи в межах Кам'янця–Подільського, достатньо залучити до одноденної акції хоча б 300 учасників, інформує наш власкор Віра Шпильова

У Київській облдержадміністрації в понеділок, 23 вересня, відбудеться презентація проекту «Київщина без окраїн» — прес-служба КОДА

«Царська риба» повернулася!

Мільйони бюджетних коштів десятиліттями Україна вкладала в розведення осетрів, а їх у Дніпрі як не було, так і немає. Натомість рідкісної стерляді, яку чиновники з Держкомрибгоспу вперто оминали увагою, за п'ять років виростили стільки, що вона в пониззі річки тепер неводи забиває!

Навала стерляді

Навіть після завершення нерестового періоду природоохоронні органи змушені були зупинити промисловий вилов через справжнісіньку «навалу» рідкісної риби! Незвичайний для українських реалій випадок сприймається як фантастика. Утім, факт залишається фактом. На відомій Монастирській тоні під Херсоном заборонили вести промисел членам місцевого риболовецького ко-оперативу, бо їхні неводи постійно заповнюються «царською рибою»!

— Такого ми ще не бачили: кожне закидання неводу приносило, в середньому, штук 100 стерляді — «царської риби», як її називають у народі за смакоти. Вона була розміром до 40 сантиметрів і досить вгодована — до кілограма вагою. Стерлядь в Україні — риба рідкісна, навіть занесена до Червоної книги. Тому, щоб не завдавати їй шкоди, розпорядилися припинити промисел на Монастирській тоні, — пояснює начальник відділу іхтіології управління «Херсондержрибоохорони» Лілія Куртіна.

Херсонські рибалки підтверджують: після того, як Дніпро понад півстоліття тому перекрила дамба Каховської ГЕС, уже й забули, яка та стерлядь на вигляд. Та останні рік-два ця риба дедалі частіше потрапляє на гачки спінінгів і переметів. Більш совісній таку здобич випускають у воду, решта — несуть додому, ризикуючи потрапити на очі рибінспекторові і заплатити чималий штраф. Але постає запитання: звідки ж узялося таке багатство?

Альтернатива

«Збитковому»

осетру

Відповідь проста: з озер Дніпровського ви-

Але молодь «червоної риби» пливе нагулювати вагу в Чорне море, де її rado зустрічають турецькі, болгарські, румунські, російські та наші бракон'єри. Вони вибивають осетрів «під нуль» заради делікатесного м'яса та чорної ікри. Відтак нереститися у Дніпро повертаються одиниці, і зловити їх для відбору ік-

ри та молок рибоводам з кожним роком стає дедалі важче. А самця та самицю білуги взагалі не вдавалося впіймати з 1984 року, тобто з часу створення самого заводу!

За досить оптимістичними підрахунками науковців, із тих мільйонів осетрових вижило менш як відсоток. Тобто «коефіцієнт корисної дії» бюджетних інвестицій дуже низький. Натомість стерлядь, якої з 2009 року випустили лише 3,01 мільйона особин, нікуди з Дніпра не шезла. І на-

віть за умов неідеальної екології почувається досить непогано, що й довело події на Монастирській тоні. І цьому дуже радий один із натхненників проекту — завідувач кафедри рибоводства та аквакультури Херсонського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук Ісаак Шерман.

Є за що платити

Науковці та керівники природоохоронних відомств краю згодні, що штучне розведення стерляді дуже перспективне. Навіть її плідників ловити у Дніпрі не треба, їх достатньо у ставках рибоводного заводу.

«Осетрів та севрюгу також потрібно вирощувати для збереження природного різноманіття видів у головній українській річці. І держава повинна передбачати гроші на це, щоб хоч так компенсувати згубні наслідки господарської діяльності на берегах Дніпра», — переконує начальник управління «Херсондержрибоохорони» Богдан Артюшик.

Саме стерлядь для вітчизняних рибоводів може виявитися такою ж «успішною», як товстолоб чи білий амур, і в майбутньому покрити всі витрати на неї. Згадаймо: про амура з товстолобом до сімдесятих років минулого століття ми взага-

ФАКТ

Обсяги випуску російського осетра з Дніпровського виробничо-експериментального осетрового рибоводного заводу постійно знижуються. У 1993 році тут виростили 2,4 мільйона особин осетра, у 2003-му — 0,954 мільйона, у 2013-му — взагалі нічого, оскільки завод не отримав дозволу на відлов «червонокнижних» плідників риби в дикій природі.

лі не чули, а тепер вони в дельті Дніпра разом із всюдисущим карасем є мало не основними об'єктами промислового риболовства.

За умов різкого зменшення кількості ляща, тарані, судака саме карась, короп і товстолоб не дають перетворитися промислового рибальству на безнадійно збитковий бізнес. А схема співробітництва рибалок та рибоводів давно відпрацьована: перші вносять певні суми за право на вилучення ресурсів із природних водойм, а другі на ці гроші поповнюють рибні запаси, отримуючи фінансування від держави.

Якщо стерляді у Дніпрі буде достатньо для того, щоб визначати ліміти на її промисловий вилов, рибальські кооперативи та артіль охоче платитимуть. Адже стерлядь на вітчизняному ринку нині відсутня, і такий делікатес можна продати набагато дорожче порівняно з тим-таки товстолобом.

Захисники природи лише побоюються, щоб «царську рибу» раніше не вибили бракон'єри чи не отруїли хімікатами забруднювачі довкілля.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Фото з архіву управління «Херсондержрибоохорони».

Стерлядь дедалі частіше потрапляє в неводи херсонських рибалок.

ДОСЛІВНО

«Три роки керівництво тодішнього Держкомрибгоспу України доводило: розведення стерляді на базі рибоводного заводу не можна вважати акліматизацією. Це є просто відновленням чисельності виду риби, яка була присутня у Дніпрі й раніше. Стерлядь розводити вигідно, бо вона не втікає в Чорне море. Та й коефіцієнт виживання штучно вирощеної «царської риби» в дикій природі сягає 5 відсотків — нормальний показник, значно вищий, ніж у російського осетра. Особини, випущені у 2009 році, вже досягли зрілості й можуть самі давати потомство. Умови для цього є: біля дамби Каховської ГЕС збереглися ділянки річкового дна із гравієм та галькою, необхідні для нересту цього рідкісного поки що виду. Та й люди можуть формувати схожі умови, створюючи штучні гравійні греблі», — коментує Ісаак Шерман.

робничо-експериментального осетрового рибоводного заводу під Херсоном. Це державне підприємство створили ще 1984 року — спеціально для відродження запасів російських осетра, севрюги та білуги. За чверть століття у програму «вгнали» десятки мільйонів бюджетних грошей, випустили в пониззя Дніпра понад 47 мільйонів молодих осетрів, 2,09 мільйона севрюг, 0,04 мільйона білуги...

Літо, зима та заводи перетворюють Дніпро на лиман

Водопровідна вода з великої української річки здатна спричинити рак. А сам Дніпро, в якому останнім часом з'явилося безліч нових видів риб і паразитів, може перетворитися на мінералізований лиман. Про це 20 серпня заявив дніпропетровський іхтіолог, кандидат біологічних наук Роман Новицький.

За словами вченого, синьо-зелені водорості, котрі останніми роками заповнили річку, досить токсичні й призводять до розвитку ракових захворювань. Потрапляння у воду азоту та фосфату сприяє тому, що ці рослини дуже активно розвиваються й чудово почуваються в річці. Наприкінці жовтня — на початку листопада вони опускаються на дно й затягуються насосами в системи водопостачання.

«Водорості виділяють токсини, що сприяють розвитку онкологічних захворювань, — зазначив

Роман Новицький. — Необхідно терміново розв'язувати проблему із забрудненням річки, інакше ситуація погіршиться».

Причини «синьо-зеленої навали» іхтіолог бачить у череді спекотних літ і теплих зим. Постійне техногенне навантаження на довкілля також призводить до серйозних змін складу води. Дніпро мінералізується, поступово перетворюючись на подобу причорноморського лиману. Це підтверджується й тим, що за останніх 15 років тут з'явилося шість нових видів риб. А деякі з них настільки роз-

ширили свою популяцію, що витісняють «аборигенів».

«Так, невелика прісноводна риба чебачок амурський була вперше в нас виявлена в 1992 року. Тепер на ста квадратних метрах прибережних вод можна впіймати понад чотириста особин цього виду, — каже вчений. — Він виїдає всю кормову базу, що загрожує зникненням традиційних мешканців Дніпра».

Серйозним конкурентом для наших риб, які харчуються травою, став і сонячний окунь. Крім того, якщо раніше у

Дніпрі було чотири види бичків, то тепер їх стало вісім: і цей вид почувається у Дніпрі, немов у причорноморському лимані.

Стан води і проникнення нових живих організмів також сприяють розвитку паразитів, по-

яві їхнього видового розмаїття. Сьогодні у Дніпрі вже ловлять рибу із двометровими глистами. Паразит живе в кожному другому окуні й судаку. «Більшість із них безпечні для людини, — сказав Роман Новицький. — Але якщо не займатися

очищенням Дніпра, можуть з'явитися нові види, яких доведеться всіляко остерігати».

Володимир

РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська

область.

Мал. Олексія

КУСТОВСЬКОГО.

Дякуємо за розмову з читачами

ВАША ПОЗИЦІЯ

А можна ще краще!

Дорога редакціє! У свої 80 років пишу до вас уперше. Мене дуже порадувала рубрика «Ваша позиція». Молодці, що сміливо пішли на розмову з читачем.

Свого часу я закінчив два університети — в Ужгороді (філфак) та в Одесі (юрфак). За плечима — 50 років науково-педагогічного стажу і юриста, і педагога.

Із пресою пов'язаний ще зі шкільної партії. Спочатку був дописувачем у районній газеті «Колгоспне життя». А потім, уже в армії, був позаштатним кореспондентом у фахових газетах та журналах. За свої дописи і пропозиції отримував подяки та премії. Вирішив і цього разу висловити свої думки щодо поліпшення газети «Голос України».

Вважаю, що необхідно змінювати керівництво редакції, а, за потреби, лишень підвищити його кваліфікацію: можливо,

за кордоном, переймаючи кращий досвід іноземних колег.

Хай би газета стала щоденною, щоб друкувалася без вихідних. Адже, приміром, супермаркети працюють не тільки щоденно, а й цілодобово.

Хотів би читати не лише маленькі інформації, а значно більші аналітичні матеріали.

Більше робіть кольорового оформлення.

На Новий рік друкуйте календарі: цивільний і релігійний.

Йосип РОГАЛЬ.

Рівне.

Знати все про роботу народних обранців

Читаю газету «Голос України» з дня нашої незалежності. І щоразу підвищую свій інтелект. Бо зі свіжого номера отримую інформацію про життя не тільки в Україні, а й в усьому світі, а головне — про роботу нашого законодавчого органу.

Адже жодна інша українська газета не висвітлює так послідовно й

об'єктивно роботу народних депутатів, яких ми обираємо. Тому моя порада: треба передплатувати й читати газету «Голос України».

До речі, мало газет публікують листи своїх читачів. Лише за останні два роки на сторінках газети «Голос України» було опубліковано кілька моїх статей і заміток на різні теми.

Одну з них було надруковано й передано за призначенням у вищій ешелони влади.

Тепер чекаю на реакцію.

Іван ПЕРЕДЕРІЙ,
ветеран Великої Вітчизняної війни.

Василівка
Запорізької області.

КРИК ДУШІ

Почуваюся пережованим і виплюнутим

Пише вам 75-річний ветеран інтернаціональних військ, ветеран праці СРСР і України, маю статус дитини війни.

Як чесний, законслухняний громадянин і патріот я був в епіцентрі світових подій того часу. Був на піку «холодної війни», у зоні постійного ризику для життя. А це — за боеготовності №1 — постійні психічні та нервові стреси. І молодий організм не витримав — я одержав виразкову хворобу дванадцятипалої кишки. На ґрунті цього захворювання за 53 роки болісних страждань виникло безліч тяжких хронічних хвороб. Але, попри величезний перелік захворювань, мені відмовили в наданні статусу інваліда Збройних Сил.

Мій виробничий стаж становить 50 років, робота моя була спрямована на творення країни. Я — активний учасник радянських п'ятирічок, брав участь у всесоюзних комсомольських будівництвах. За багаторічну й сумлінну працю нагороджений медаллю «Ветеран праці СРСР».

Але тепер почуваюся замордованим, безправним, розчавленим, пережованим і виплюнутим. Вважаю, що, як тричі ветеран, я заслуговую на державну матеріальну допомогу й медичну підтримку. Дуже сподіваюся на реальні рішення, а не на бюрократичні відписки.

Іван КАЛУГІН.

Дніпропетровськ.

Маємо потенціал, щоб стати заможними

Шановна редакціє! Мене, як і більшість людей в Україні, хвилює одне життєво важливе питання. Чому наша країна, маючи багатющі природні ресурси, отримавши величезний промисловий і науковий потенціал, посідає чи не останнє місце в Європі за рівнем економічного розвитку і соціальних стандартів населення?

Ні, не маю на увазі рівень статків наших чиновників. Вони, як бачимо з телепередач, живуть краще, ніж їхні колеги, скажімо, в Америці чи в Західній Європі. А от більшість населення отримує зарплати і пенсії в десятки разів менші, ніж люди в цивілізованих країнах!

Представники влади постійно пояснюють бідним українцям, що у всьому винні попередники і світова криза. Та, як я розумію, криза в більшості цивілізованих країн спричинена перевиробництвом і посиленням конкуренції.

В Україні ж за роки незалежності кризові явища не закінчуються, а лише час від часу посилюються. І причини тут — у падінні промислового виробництва, в надмірному імпорті. Я вже не вірю казочкам про те, що наше виробництво зростає чи зростатиме. Бо не може цього бути за нинішніх захмарних відсотків на кредити.

Також не може бути економічного зростання, якщо в невірному сфері прибутку більш, ніж на фабриках і заводах. Не буде прогресу в реальному виробництві за такої податкової системи, як в Україні.

Влада, маючи під руками надзвичайно велику за кількістю правоохоронну систему, чомусь боїться тіньовиків. Хто вони, ці тіньовики? Чомусь у період посилення кризи у нас спостерігається збільшення кількості мільйонерів і мільярдерів, зростає прірва між бідними і багатими...

Михайло ВАРЕНИЦЯ.
Сміла
Черкаської області.

Приватизація не кожному по кишені

ВІЛЬНИЙ МІКРОФОН

Які доброзичливці вигадали приватизацію обійстя, що передавалося у спадок ще від дідів-прадідів?! Цим законом зрівняли тих, хто за Союзу одержав від держави безплатне житло, і тих, хто своїми руками і коштами його збудував. Що ж до чиновників, то вони отримали можливість брати хабарі.

Чомусь не розробили план організованого проведення цих заходів на селі. Адже перед кожним двором постала проблема винайняти транспорт, поїхати в район за 30—50 км по архітектора, привезти і відвезти його. А якщо справа не вирішиться з першого разу, то винаймати машину потрібно кілька разів. Архітектор, звичай, робить оцінку на свій розсуд і чекає на хабара, не даси одразу — вийде дорожче.

Потім ще треба чимало попоїздити до райцентру у різні інстанції. А там також люблять подарунки. Тому є серед сільського населення частина, яка живе без переоформлених документів на дім і землю. У багатьох із них домовласниками значаться покійні родичі. А все через поневірвання, крізь які треба пройти, щоб довести право на спадок, навіть прямим нащадкам.

Часто й густо справи доходять до суду. І знову — ходіння по кабінетах, витрачені час, здоров'я і кошти на вітер.

Уявіть бабцю, якій більше 80 років. Вона-

на мешкає у власноруч збудованій хаті, але без приватизації не має на неї законного права, бо ані продати, ані подарувати не може. Оформити як власність не спроможна ні фізично, ні матеріально, бо й сама вже потребує сторонньої допомоги та догляду.

Вийшло так, що люди похилого віку, які до скону працюють на селі, з настанням незалежності втратили право на власність і домівки, і клаптика землі, якщо не приватизували їх.

Нині — час комп'ютерних технологій. Тож можна налагодити процедуру обліку і внесення поточних змін на нерухомість у селищних радах. Нам, селянам, годувальникам країни, дуже потрібні підтримка і захист держави.

Сільська громада.

Скадовський район

Херсонської області.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

У співробітників суду — мізерна зарплата

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Ми, працівники апарату Хортицького районного суду Запоріжжя, через газету звертаємося до влади з надією виправити катастрофічне становище оплати нашої праці.

Незважаючи на численні обіцянки влади підвищити нам заробітну платню, вона тільки зменшилася. Нині зарплата кваліфікованого спеціаліста складається з посадового окладу — 1147 грн., виплат за

ранг та вислугу років. Додаткові премії та надбавки, які мали б стимулювати до якіснішого виконання службових обов'язків та які передбачені чинним законодавством, взагалі не нараховуються.

Заробітна плата зростає лише у суддів, тоді як у працівників апарату вона нинішнього року зменшилася майже вдвічі. Так, помічник судді, секретар суду, секретар судових засідань, консультант, які мають вищу юридичну освіту, ненормований робочий день, несуть відповідальність за роботу з документами та даними електронної бази судочинства, працю-

ють над проектами судових рішень, нині мають оклад на рівні прибиральниці. Але та, на відміну від державного службовця, має право ще й на додатковий заробіток. Наші посадові оклади є найнижчими серед всіх категорій державних службовців.

Попри наявність розмежування посад за категоріями, рівнем відповідальності та обсягом виконуваної роботи, з 1 січня 2013 року посадові оклади працівників апарату суду зрівняно. А це робить безглуздим та недоцільним просування по службі.

На нашу думку, така заробітна плата не відповідає кваліфікованій праці дипломованих спеціалістів, які, до того ж, не мають права додатково працювати й заробляти собі на гідне життя. Тому ми просимо посприяти внесенню змін до Закону України «Про Державний бюджет» на 2013 рік, адже жити на такі кошти в сучасних умовах дуже складно.

З повагою —
працівники апарату
Хортицького районного суду Запоріжжя, усього
36 підписів.

НАПИШУ ВАМ І Я...

Ностальгія кличе на Полісся

Доброго дня, шановна редакціє «Голосу України»!

Газету передплатую і читаю давно. Усе в ній подобається. Особливо радію, коли читаю матеріали про моє зелене, чарівне Полісся, про його працьовитих людей. Родом я з Житомирщини. Лишень вдумайтеся, яке це благодатне слово, адже у ньому — «жито» і «мир»!..

Але з 1995 року я мешкаю в південних степах Миколаївщини. Без дощу, без снігу, лише страшна спека шоліта. Стомилася від такого життя. Ностальгія кличе на моє рідне Полісся. За-

лишилася сама на чужині, тож мрію переїхати на Житомирщину. Мрію про дерев'яну хатку, яку можна було б купити і там жити. Дуже стомилася від залізобетонної багатоповерхівки. Важко в ній жити, особливо дошкульє спека і рутинне життя. Так хочеться потихеньку робити щось біля хати, вирощувати картоплю, плекати квіти, розводити курей. Хочеться ходити босими ногами по росі, спати на сіні. Хочу, щоб поруч була річка і, звичайно, жили хороші люди...

Ольга БОНДАРЕНКО.
Миколаїв.

ФОТО З КОНВЕРТА

Такого гарбуза жодна дівчина не піднесе!

Величезного гарбуза сорту «Атлантичний гігант Діла» — вагою 91 кілограм 500 грамів — виростили минулої осені городники-любители Вадим і Надія Дмитерки на своїй присадибній ділянці на Волині у селі Шлапань Любешівського району. Їхнє досягнення занесено до Книги рекордів Волині.

Фото Петра КРАВЧУКА.

У Криму мають намір створити науково-дослідний інститут кримськотатарської мови, літератури та історії, повідомляє наш власкор *Сергій Винник*

За новою редакцією договору оренди Національного палацу «Україна», за послуги охорони, використання світла та іншого технічного обладнання організаторам концертів доведеться платити в декілька разів більше за нинішні ринкові ціни. Такі новації можуть призвести до подорожчання квитків для глядачів на 20—40 відсотків — *«Аншлаг»*

«Слава Севастополя» як джерело історичної правди

Нещодавно на інтернет-сайті «Інформаційне поле Криму» надіслав таке твердження Сергія Цигипи, що в Севастополі «любой избиратель из числа бывших советских офицеров сможет ответственно заявить, что еще в 1948 году Севастополь был выделен в самостоятельную административно-хозяйственную единицу с подчинением РСФСР, что этот Указ не отменялся и что права России на Севастополь даже формально не были нарушены в 1954 году».

На жаль, не тільки цей автор вірить у такі «ответственные заявления» окремих виборців. Ще категоричніше звучить ця теза в нібито науковому виданні Андрія Федорова «Правовой статус Крыма. Правовой статус Севастополя», оскільки має гриф видавництва Московського університету: «Севастополь же к этому моменту (до передачі Криму УРСР. — Авт.) не находился в составе области уже шесть лет». Его передача в состав Украины не осуществлялась ни в 1954 году, ни позднее».

Як бачимо, окремі журналісти й науковці продовжують вводити в оману громадськість щодо правової ситуації під час передачі Кримської області УРСР у 1954 році: мовляв, область передавали «по пьяной дури Хрущева», а от Севастополь — ні, бо вже з 1948 року його було виведено з її складу як окремих адміністративно-господарський центр.

З цього приводу вже було наведено конкретний аналіз правової бази (зокрема і в моїй монографії «Український Крим») щодо правомірності передачі Севастополя УРСР, однак спроби поставити під сумнів легітимність цього акта тривають. Уже згаданий А. Федоров навіть пише про те, що УРСР 1978 року самовільно поширила свою юрисдикцію на Севастополь, закріпивши за ним у своїй Конституції статус міста республіканського підпорядкування.

При цьому свідомо замовчується, що Севастополь 1948 року не виділявся зі складу Кримської області як адміністративно-територіальна одиниця, тому він не став суб'єктом РРФСР, про що свідчить її тогочасна Конституція: місто виокремлювалося лише окремим рядком у бюджеті цієї республіки. І саме в такому статусі — адміністративно-господарського центру в складі Кримської області — Севастополь у лютому 1954 року передали УРСР.

Щоб переконатися в цьому, можна не звертатися до архівів — необхідно просто переглянути шпальти міської газети «Слава Севастополя»

того часу. Ось її перша сторінка від 4 травня 1954 року: «Нарядно украшен город-герой. Реют государственные флаги Союза Советских Социалистических республик и Украинской Советской Социалистической Республики». Думаю, немає потреби щось додавати щодо приналежності Севастополя.

Передова стаття газети «Слава Севастополя» від 23 травня 1954 року «Великое торжество»: «Крымская область отмечает славный юбилей в составе Советской Украины. Передача нашей области из состава РСФСР в состав УССР явилась новым проявлением вековой нерушимой дружбы двух великих славянских народов, ярким свидетельством братской любви русского и украинского народов».

З усього видно, що міська газета чітко вказує на приналежність Севастополя як до УРСР, так і до Кримської області. Це чітко простежується і в документах державної влади УРСР. Так, Указом Президії Верховної Ради УРСР від 4 листопада 1954 року призначаються вибори до Севастопольської міської Ради депутатів трудящих замість вибулого депутата (протокол №61 засідання Президії Верховної Ради УРСР. — К., 1954. — С. 4).

Указом Президії Верховної Ради УРСР від 9 листопада 1954 року затверджується кошторис витрат на вибори народних судів Севастополя в сумі 37,5 тис. карбованців (там само. — С. 6).

Але, зрозуміло, ще переконливішими щодо цього є конкретні дії міської громади в конституційному полі, зокрема, коли вона делегує власні повноваження своїм представникам у вищі органи державної влади. Поза сумнівом, такими для неї були і Кримська обласна Рада, і Верховна Рада УРСР, бо саме туди мешканці

Севастополя обирали своїх депутатів після 1954 року.

Скажімо, 18 листопада 1954 року ухвалюється постанова виконкому Севастопольської міської Ради про утворення виборчих округів з виборів народних судів Севастополя. Цей документ починається такими словами: «На основании статьи 89 Конституции УССР и статей 14 и 15 Положения «О выборах народных судов УССР», исполнительный комитет Севастопольского городского Совета депутатов трудящихся решил» («Слава Севастополя». — 1954. — 20 ноября).

За місяць міськвиконком починає формувати виборчі округи до Севастопольської міської Ради: «На основании статьи 121 Конституции УССР и ст. ст. 40 и 41 «Положения о выборах в областные, районные, городские, сельские и поселковые Советы депутатов трудящихся Украинской ССР», исполнительный комитет Севастопольского городского Совета депутатов трудящихся решил» («Слава Севастополя». — 1954. — 28 декабря).

До речі, на відкритті першої сесії Севастопольської міської Ради депутатів трудящих голова мандатної комісії Дивавин, зокрема, сказав: «Во всех избирательных округах выборы произведены правильно, в соответствии с Конституцией и Положением о выборах в местные советы УССР» («Слава Севастополя». — 1955. — 13 марта).

Міська газета повідомляє також і про вибори до Кримської обласної Ради від Севастополя в березні 1955 року. Тоді було обрано по Стрілецькому виборчому округу №90 Костянтина Нікєрина, Підгірному №91 — Надію Клязнику, Приморському №92 — Михайла Карпенка, Чапаєвському №94 — Віктора Колесникова, Пироговському №95 — Євгенія Данилова, Орджо-

нікідзевському №96 — Олександра Аникина, Заводському №97 — Людмилу Соколову, Корабельному №98 — Клавдію Короткову, Петровогірському №99 — Андрія Коровченка, Залізничному №100 — Єлизавету Пивоварову, Інкерманському №101 — Михайла Куранова, Нахимовському №102 — Сергія Сосницького і Качинському №103 — Євгенія Поповкіна («Слава Севастополя». — 1955. — 8 марта).

До Верховної Ради УРСР у березні 1955 року було обрано від Севастополя Андрія Коровченка — Севастопольський — Сталінський виборчий округ і Миколу Кулакова — Севастопольський — Корабельний округ («Слава Севастополя». — 1955. — 4 марта).

Так, переглянувши міську газету, можна переконатися в тому, що Севастополь живе в правовому полі УРСР з 1954 року, бо її публікації відповідають архівним документам і стали джерелом історичної правди. Тим паче, що вона знаходить підтвердження і на сторінках московської преси. Скажімо, у тому, що вибори депутатів від Севастополя до Верховної Ради СРСР відбувалися як від УРСР уже з 1954 року. Так, Указом Президії Верховної Ради СРСР від 11 січня 1954 року «Про виборчі округи по виборах до Ради Союзу» на території Кримської області (Керченський №208, Сімферопольський міський №209, Сімферопольський сільський №210 і Севастопольський №211) виборчі округи формуються в складі РРФСР («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1954. — 13 января). Виборчий округ до Ради Національностей включав Кримську область і Севастополь від РРФСР до складу Краснодарського №12 («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1954. — 13 января).

Але під час підготовки до виборів Кримську область було передано до складу Української РСР, то обраний до Ради Національностей по Краснодарському виборчому округу №12 Дмитро Шепілов залишився у депутатському корпусі РРФСР («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1954. — 18 марта).

Тому в повідомленні Центральної виборчої комісії з виборів до Верховної Ради СРСР про підсумки виборів 14 березня 1954 року обрані депутати від Кримської області вже включені до списку від Української РСР: Бринцева Марія Олександрівна — Керченський округ, Горшков Сергій Георгійович — Севастопольський виборчий округ, Косицький Володимир Ілліч — Сімферопольський сільський виборчий округ і Полянський Дмитро Степанович — Сімферопольський міський виборчий округ («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1954. — 13 января).

А в 1958 році, наприклад, згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 4 січня 1958 року, населення Севастополя обирає свого депутата до Ради Союзу по Севастопольському виборчому округу №481, який, як і Сімферопольський міський №478, Сімферопольський сільський №479 і Керченський №480, входить до складу Кримської області, а та в свою чергу — до УРСР (на її території сформовано виборчі округи до Ради Союзу від 418 до 569).

Така сама ситуація і з виборами до Ради Національностей. Указ Президії Верховної Ради СРСР від 4 січня 1958 року формує на території Української РСР 25 виборчих округів (з 26 по 50), у тому числі й Кримський №34 (м. Севастополь і Кримська область) з центром у Сімферополі («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1958. — 5 января).

До речі, тоді жителів Севастополя представляв у Раді Союзу по Севастопольському округу командуючий Чорноморським флотом адмірал Володимир Касатов, а в Раді Національностей інтересами населення Кримської області і Севастополя опікувалася колгоспниця колгоспу імені Войкова Нижньогірського району Кримської області Олена Марченко («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1958. — 19 марта).

Під час виборів до Ради Союзу Верховної Ради СРСР у 1962 році в складі Кримської області було створено п'ять виборчих округів — Сімферопольський №508, Євпаторійський №509, Керченський №510, Севастопольський №511 і Ялтинський №512. («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1958. — 5 января).

До Ради Національностей Верховної Ради

СРСР севастопольці голосували тоді в межах Кримського виборчого округу №36 за заступника головного лікаря санаторію «Красный маяк» Кримської області Євгенію Закутну («Известия депутатов трудящихся СССР» (Москва). — 1962. — 21 марта).

Можна додати й ще який нюанс до газетних публікацій щодо включення Севастополя до складу УРСР з 1954 року: з передачею Кримської області до складу УРСР для всіх місцевих органів влади півострова Рада міністрів УРСР виголовила нові печатки й кутові штампи, які пересилали через Кримський обліковиком і Севастопольський міськвиконком. Скажімо, секретар Севастопольського міськвиконкому В. Таранин 12 січня 1955 року повідомляв завідувачу загальним відділом Управління справами Ради Міністрів УРСР Злобіну, що «нами получена круглая гербовая печать и угловой штамп для исполкома Корабельного райсовета депутатов трудящихся г. Севастополя» (ЦДАВОВУ: Ф. Р-2. — Оп. 9. — Спр. 413. — Арк. 5).

У своїй подальшій роботі виконком Севастопольської міської Ради, зрозуміло, мав керуватися і тими директивними документами, які раніше видавала Рада Міністрів УРСР. З огляду на це, починаючи з 29 червня 1954 року, загальний відділ Управління справами Ради Міністрів УРСР надіслав до Севастопольського міськвиконкому на його прохання десятки різних постанов, щодо питань міського господарства (ЦДАВОВУ: Ф. Р-2. — Оп. 8. — Спр. 10302. — Арк. 91—107, 133—137, 157, 183—204).

Вважаю, що наведених фактів достатньо, щоб замислилися ті, хто й сьогодні продовжує «ответственно» заявляти про російський статус Севастополя, забуваючи і про Конституцію України, і про Договір між Україною і Російською Федерацією від 1997 року, яким остання визнає приналежність міста нашій державі.

Володимир СЕРГІЙЧУК,
доктор історичних наук.

До Дня партизанської слави

Звитяга
ковпаківського рейду

Кабінет Міністрів України затвердив план заходів зі святкування нинішнього року Дня партизанської слави. Передбачено проведення в школах тематичних уроків, лекцій і бесід з історії партизанського руху. Заплановано встановити пам'ятні знаки «Область партизанської слави» на кордонах Вінницької, Волинської, Житомирської, Київської, Одеської, Сумської та Чернігівської областей.

До партизанського загону імені Держинського з'єднання Василя Бегми я прийшов юнаком, був командиром диверсійної групи. Про деталі Карпатського рейду, 70-річчя якого відзначаємо нинішнього року, мені та моїм бойовим побратимам розповідали ковпаківці. Адже після його завершення, повертаючись із Карпат, вони зупинилися на відпочинок у селі Купеля Рокитнівського району Рівненської області, де розміщувався наш партизанський загін.

...28 травня 1943 року біля білоруського села Карпеничі відбулася нарада підпільного ЦК КП(б) У під головуванням Д. Коротченка, на якій серед інших питань обговорили складений Українським штабом план бойових дій на весняно-літній період 1943 року і накреслили заходи з його виконання. Кожне партизанське з'єднання одержало нове завдання з боротьби з окупантами. Ковпаківці мали особливе: пройти тилами ворога до Карпат.

Після двотижневої підготовки 12 червня 1943 року ковпаківці вирушили в рейд: першими — кінна розвідка і кавалерійський ескадрон з Олександром Ленкіним, за ними — рота пішої розвідки на чолі з капітаном Бережним. Головними силами були колони партизанів Путивльського і Глухівського загонів, за ними — артилерійська батарея. П'ятикілометрову колону з 1800 партизанів при 10 гарматах, 40 мінометах, 150 кулеметах і близько 300 підводах замикали роти Кролевецького загону.

Дотримуючись тактичних принципів, керівники з'єднання С. Ковпака повели загони на захід. Вони пройшли в Рокитнівському районі через села Войткевичі (нині Кам'яне), Купелю, Сновидовичі, Борове. Щоб не дати фашистам розгадати основний напрям і мету руху, з'єднання з північного заходу обігнуло місто Рівне,

А. Гречко (на фото праворуч) біля пам'ятного знака партизанам і підпільникам, зведеного поблизу с. Майдан Олевського району на Житомирщині (фото 1983 року).

пройшло по території Рівненської, Волинської і частково Львівської областей і, круто повернувшись на південь, вирвалося на відкриті рівнини Тернопільського Поділля.

Фашистське командування кинуло проти ковпаківців ударні механізовані загони та авіацію. Для прикриття переправ на Дністрі та Дрогобицького нафтового району фашисти зняли з ешелонів два есесівські полки, що прямували на Східний фронт. Тепер партизанам рухатися доводилося ночами, а вдень вести запеклі бої. Просуватися вперед ставало дедалі важче. Розгромивши на своєму шляху гарнізони окупантів у Скалаті, Раштівцях, Росільні та підрозділи гітлерівців, що охороняли пе-

реправи на Дністрі, Лівніці та Лукві, партизанські загони вранці 19 липня 1943 року вирвалися до синіх карпатських верховин.

Удалині вони побачили десятки нафтових вишок, нафтопереробні заводи і сховища. А вже вночі зав'язався бій. На території нафтопромислів валилися ажурні вишки, здіймалися до неба фонтани палаючої нафти. Підричники Ковпака пробралися до нафтопроводу і підірвали його: на землю потекли тисячі тонн нафти. Тим часом фашисти підтягували все нові й нові підрозділи і незабаром оточили ковпаківців. З'єднання потягло в мішок, цього разу в кам'яний, бо навкруги височили гори. Незабаром почався голод.

Привітання партизанам і підпільникам
Великої Вітчизняної війни
1941—1945 рр.

Сердечно вітаємо Вас — добровільних, вірних і мужніх захисників Вітчизни, з Днем партизанської слави та 72-ю річницею початку в Україні підпільно-партизанського руху проти нацистсько-фашистських загарбників.

Дорогі бойові побратими, Комісія у справах колишніх партизанів при Верховній Раді України висловлює щире вдячність лицарям народного руху Опору у трагічні часи війни за успіхи у збройній боротьбі і роботу зі зміцнення надії людей на визволення і впевненості у Перемозі.

В історію вписані незлічені зразки патріотизму, самопожертви, і ніхто не викреслить з пам'яті народу здобутки і героїчні імена учасників битви, які зламали хребет вишколеному й озброєному до зубів ворогу.

У ворожому тилу, партизанських лісах, гестапівських катівнях партизани здобули славу і заслужили на вічний пам'ятник, уклін живим і полеглим врятованої Вітчизни.

У цей святковий день бажаємо всім учасникам підпільно-партизанської боротьби і членам їхніх родин здоров'я, щастя, успіхів у справах.

Голова комісії В. РИМАР.

Відповідальний секретар Д. КРАВЧУК.

Партизани вирішили вирватися з ворожого оточення. Нічний удар на Делятин був такий навальний, рішучий і раптовий, що ворожий гарнізон не витримав. У цьому бою народні месники втратили свого комісара — генерал-майора Семена Васильовича Руднева. Після бою С. Ковпак наказав виходити з оточення окремими групами і збиратися в партизанському краї на Поліссі, звідки ковпаківці розпочали свій рейд до Карпат.

В пам'ять про діяльність в тилу ворога під-

пільного ЦК КП(б)У та народних месників у 1983 році біля села Майдан Олевського району Житомирської області було зведено шестиметровий пам'ятний знак.

Андрій ГРЕЧКО, колишній командир диверсійної групи партизанського загону ім. Держинського з'єднання В. Бегми, полковник у відставці, почесний ветеран України.

Рокитне Рівненської області.
Фото із сімейного архіву А. Гречка.

Ці імена
тепер відомі

Довідатися унікальні факти з історії підпільно-партизанського руху зможуть відвідувачі документальної виставки в Держархіві Дніпропетровської області.

Експозицію відкрито до Дня партизанської слави, що відзначають в Україні 22 вересня. До 1 жовтня можна побачити 54 фотокопії маловідомих архівних документів і світлин з фондів Держархіву. Крім того, представлено газетні матеріали про діяльність підпільних груп і партизанських за-

гонів під час фашистської окупації області в 1941—1944 роках.

Значну увагу приділено документам про повстання в Павлограді у 1943 році. Особливий інтерес викликає повідомлення німецького командування 1941 року про бойові дії окупантів проти партизанських загонів у районі придніпровських плавнів біля Нікополя — за участю військ СС і місцевої поліції.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

ПАМ'ЯТЬ

Їх не злякав
«Вервольф»

Нещодавно Майя Пирогова-Корнійчук, авторка книги «Невловимий Саша Жалов. Розповідь доньки партизана», побувала в Києві. А повернулася на Вінниччину, до рідного Ладижина, з доброю звісткою: її книга про найпотужніше в Україні підпілля часів війни невдовзі вийде третім виданням. Так вирішила Комісія у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. при Верховній Раді України.

«Невловимий Саша Жалов. Розповідь доньки партизана» — це книга про партизанського комісара Максима Корнійчука, невловимого «Сашу Жалова» та його побратимів з Другої партизанської бригади, які організували та керували потужним рухом Опору на Вінниччині в роки війни. Це, як писав Михайло Каменюк у передмові до книги, виклик «обставинам часу», адже по війні довго не визнавали партизанського подвигу сотень патріотів, які не проходили «за партійним реєстром» всенародної війни з гітлерівцями...». А масштабність тих подій вражаюча: такої радянської підпільно-партизанської мережі, як на Вінниччині, не було в жодній з областей республіки.

Зліва направо: голова парламентської Комісії у справах колишніх партизанів В. Римар, М. Пирогова-Корнійчук, Ю. Нагорний.

Ця книга — збірник рідкісних архівних документів, листів та живих свідчень — є цінним джерелом не тільки для науковців та краєзнавців. Більшість збірних тут матеріалів взято не з архівів, а від самих учасників та свідків подій. Все це супроводжується коментарями авторки — М. Пирогової-Корнійчук та упорядника книги, досвідченого журналіста-краєзнавця Ю. Нагорного. Їхні контакти з парламентською Комісією у справах колишніх партизанів зав'язалися ще минулого року. Саме тоді в Києві, на запрошення комісії М. Пирогова-Корнійчук узяла участь у святковій зустрічі з ветеранами, приуроченій до Дня партизанської слави, в рамках якої відбулася презентація книги «Невловимий Саша Жалов». Книга отримала визнання. А її авторку сивочолі ветерани вітали зі слезами на очах...

Праця Майї Максимівни увінчалася успіхом: не лише на рідній Вінниччині оцінили результат її двадцятилітньої дослідницької праці (див. «Голос України»: В. Скрипник. «Дочка відвоювала чесне ім'я батька», 22.06.2011 р.) — тепер і парламентська комісія визнала цінність книги та долучила її до першоджерел про феноменальне явище в історії партизанського руху в Україні — створення та діяльність на Вінниччині Другої партизанської бригади, очільниками якої були Максим Корнійчук та його бойові побратими. Автору книги — лауреатові минулорічної обласної журналістської премії ім. Костянтина Гришина — комісія вручила Почесну Грамоту Верховної Ради України, дала цінні поради та пропозиції щодо третього видання.

Авторка М. Пирогова-Корнійчук та упорядник Ю. Нагорний поспішають зробити все, аби це видання стало подарунком усім до Дня партизанської слави. Імовірно, з іншою назвою — «Їх не злякав «Вервольф». Наступне видання буде доповнено новими цікавими знахідками.

Майя Пирогова-Корнійчук, лікар за фахом, виконує високу місію — пробуджує наш громадянський обов'язок в ім'я відвойованого полеглими героями.

Тетяна МОТОРНА, краєзнавець.
Фото автора.

ФОТОФАКТ

З нагоди Дня партизанської слави відбулися урочистості в Лісограді Щорського району Чернігівської області — місці базування партизанських з'єднань.

Фото Віктора КОШМАЛА.

КУЛЬТУРА

Маестро Козупиця

ГОЛОС УКРАЇНИ № 176 (5676)
СУБОТА, 21 ВЕРЕСНЯ 2013

Музика живе всюди: і в столиці, і в провінції. Як вона там живе — то вже інша річ. Звісно, престижно говорити про музику з кимось із «великих». Але нам цікава саме провінція, отож забудьмо про манію величчя. Зрештою, наш співрозмовник теж не маленький. Зріст у нього нівроку — коли він сідає до фортепіано, цей інструмент зменшується до розміру дитячої іграшки. Йдеться про Валерія Козупицю, сумського композитора і виконавця (на знімку).

Він народився в серпні 1960 року під Сумами в селі Писарівка. Сім'я — музична: мама — директор Палацу культури, батько — електрик, але добре грав на балалайці. Та ще й прадід колись співав у церковному хорі. Після культосвітнього училища Валерій служив в Ансамблі пісні і танцю Київського військового округу. Повернувся додому, закінчив музичне відділення педуніверситету. І залишився в Сумах. Втім, його пісні співають і Білоножко, і Сандулеса, і Шпортко, і Поплавський. «Посеред гамірного загалу української естради голос сумчанина Валерія Козупиці приємно відмінний — в ньому відчувається те, що у народі називають «душею»... Інтонція його завжди індивідуально-ексклюзивна, вона має свій неповторний шарм, теплоту і щирість, оригінальну мелодику та ідентичну простоту». Це слова Віктора Герасимова, президента Асоціації діячів естрадного мистецтва України. Цитату взято з обкладинки компакт-диска Козупиці «Сумська мелодія».

— Валерію, з чого почався ваш шлях на естраду?

— Іще сімнадцятилітнім я співав на танцмайданчику в Парку культури: за вечір 7—8 пісень з добрим музичним супроводом. Це були перші імпульси в розумінні музики, а її розмаїття я збагнув уже в армії, в ансамблі КВО. Це була чудова компанія. З хлопців, із якими я служив, вийшло немало знаменитостей: нинішній директор Донецької опери, а ще Тарас Петриненко, Коля Кирилін, який потім став бас-гітаристом у Алли Пугачової, Саша Чуприна — соліст-трубач симфонічного оркестру Національної опери. Я вже не кажу про начальника ансамблю народного артиста Олександра Пустовалова. Було престижно, але непросто, бо вся Київська консерваторія служила там! А я — провінціал після училища. Але це — чудова школа. Саме там я відкрив у собі тягу до імпровізації, до джазу. То був для мене час пізнання естрадної

музики — ще тієї, в якій шанувалася мелодія.

— Зараз ви почнете нарікати на нинішній час, коли для шоу-бізнесу головне — зовсім не мелодія?

— Краще розкажу анекдот. Молодий композитор написав оперу, приніс до театру. Режисер переглянув ноти, клавир і каже: «Чудово, беру! Тільки я не бачу, як цей твір називається». Композитор засоромився, пояснює, що опера зветься «Ех, трам-тара-рам!», причому «трам-тара-рам» — зовсім непристойні слова. А режисер на те: «Нормальна назва! От тільки слово «Ех!» треба викинути, бо воно циганщиною пахне!»

— А чого ви згадали саме цей анекдот? У вас не складаються стосунки із замовниками музики?

— Та ні. Здається, мною оспівано все, що є в нашій славетній області: є і пісня «Сумщина», і гімн міста, й гімн Сумського земляцтва, і твори до Дня Перемоги. До таких речей іноді ставляться зверхньо. Скажімо, поет Микола Гриценко, мій земляк, який тепер живе в Києві і з яким ми створили чимало пісень, спершу вважав, що це несерйозно для поета. А я його все спокшував написати пісню про сумчанок. І вона в нас таки з'явилася, тепер лунає як позивні на обласному радіо — «Сумська мелодія» («Сумські чарівні липи як молоді дівчата...»). Я її співав у Палаці «Україна» на «Пісенному вернісажі», потім і компакт-диск так назвали, та хто тільки її не виконував!

Бували й прозаїчніші випадки, наприклад, пісня для сумського Автодору.

— У вас є машина?

— Тільки пральна.

— То який резон писати пісню про Автодор?

— Добрий чоловік попросив, мій друг Анатолій Миколайович Вербовик, начальник сумського Облавтодору, торік він, на жаль, загинув в автокатастрофі. Так от саме він замовив. Анатолій Миколайович узагалі шанував пісню, улюблена у нього була «А на том берегу незабудки цветут» Євгена Рибчинського. Вербовик

справді переживав, що нема піснi про Автодор! Як я міг не написати? Отже, коли замовляють — це нормально. Значить, ти комусь потрібен. Згадайте, були часи розквіту радянських замовних пісень, скажімо, пісня Пахмутової про геологів, яку співала вся країна, бо вона таки гарна. Тут головне — чесно зробити свою справу. Ми не можемо зневажати замовника. Не хочеш — не берись. Якщо замовникові не подобається, я мушу його зрозуміти, й іноді доводиться все переписувати. Переписуй — але не втрачай відчуття фундаменту, на якому тримається і музика, і мораль.

— Вам доводилося конфліктувати із замовником?

— Це буває, коли люди самі не розуміють, що просять. Замовляють пісню, а нездатні її почути. Коли є досвід, завжди можна дійти порозуміння. Складніші конфлікти — з авторами тексту. Якось ми створювали з одним поетом пісню про тих, хто будує дороги. Поет пише: «Я радий, що я дорожник, спішати по світу білому дороги!» Ну що це таке? Білий світ — це не територія, це інше поняття! Приїхав начальник дорожньо-будівельного управління, він теж цього не зрозумів. Каже: «А де тут наше підприємство, де люди, які працюють під дощем і снігом?»

— Я служив у військах зв'язку, ми співали «Пускай дожди и грязь — должна работать связь!»

— Сміх сміхом, а люди хочуть, щоб пісня була саме про них. Справді, вони роблять справу настільки масштабну, що її не так просто оспівати. Ми з Рубеном Ашотовичем Сумбатовим, багатолітнім головою правління ВАТ «Сумбуд», якось про це говорили. Він каже: «Ви уявляєте, скільки ми всього побудували?! А як зробити з цього пісню, щоб була така, як «Рідна мати моя»? Я з ним згоден: тут не одразу знаходиш ключ, яким тема відкривається.

— Якщо вже заговорили про високе, то скажіть: замовною піснею можна спокусити дівчину?

— Краще зіграти щось інструментальне. Усе залежить не від музики, а від дівчини. Одне скажу точно — попит на добру музику живий і не вбитий шоу-бізнесом. У нас у Сумах відкрився пивний ресторан «Бру-

дершафт», і мене туди запросили регулярно грати. Виконую практично без перерви інструментальні джазові стандарти, пісні «Бітлз», різні брендові мелодії. І люди здатні слухати дві години фортепіано. Спочатку я грав лише одну годину, а потім адміністрація попросила, щоб було дві. А це теж замовна музика, хіба ні?

— У нашій провінції композитор може прожити з тих замовлень, які там трапляються?

— Як би це скромніше висловитись... Мабуть, саме життя зробило мене таким — я щасливий з того, що маю сьогодні. Не можна сказати, що в обласному центрі вдосталь замовлень. Але це не тільки в Сумах. Тож мені нема чого нарікати на свою провінційну долю. Є люди, яким ще гірше. Вчителі музики йдуть працювати на ринок, а завідувач клубом живе на 0,5 ставки. Я щасливий, бо можу щось не купити, десь заощадити — щоб записати компакт-диск. А головне — не забувати, що люди в моїй музиці шукатимуть простих речей: любові й доброї мелодії.

— Що являє собою музичне життя в Сумах?

— У нас уже літ двадцять Орест Коваль проводить щорічний органный «Бах-фестиваль», який має міжнародний статус, його підтримують облдержадміністрація та спонсори. В музичному сенсі Суми — не пустеля. Ще є фестивалі «Кролевецькі рушники» і «Боромля». Працює обласна філармонія, де є чеський орган і проходять органны

концерти, і класика, і джаз. При філармонії — камерний симфонічний оркестр, є театр імені Шепкіна зі своїм невеликим оркестром. Маємо музичний факультет Сумського педуніверситету і Вище училище культури і мистецтв імені Бортнянського. Все це не може не впливати на перебіг музичного життя.

— А є вуличні музики, як ви до них ставитесь?

— Якось бачив: мама прийшла на площу перед собором з двома дочками. Одній років сім, вона грає на скрипці, а менша — літ чотирьох — грає партію другої скрипки. Фантастика! Тобто це все-таки певна ознака повноти міської культури — від міжнародного органного фестивалю до таких от вуличних дуєтів. Інша річ, що не вистачає продюсерів — на кшталт тих, які колись підтримували «Бітлз», котрі також були хлопцями «з вулиці». Не думаю, що гроші — це первинне в нашій справі. Та й не можна сказати, що коштів нема — адже на футбольну школу «Барса» в Сумах фінанси знайшли. Тобто річ у тім, що вважається культурним пріоритетом.

— Я бачив вашу хату в Сумах: стара руїна, в якій нема де рояль поставити. І там живе композитор, що написав гімн сумських будівельників!

— До чого ж тут будівельники? Це, мабуть, якась життєва помилка — я від природи не хазяйська людина. Але ж ви не можете сказати, що вам не подобаються мої пісні!

Записав Христов ГРУША.

Фото з архіву Валерія Козупиці.

Сезон молодих надій

Новий сезон для Київського академічного театру драми та комедії на лівому березі Дніпра — особливий. Восени він відзначить своє 35-річчя. Всі ці роки театр залишається співзвучним часу. Плани на новий сезон — тому підтвердження.

Першою прем'єрою буде вистава «Чого хочуть жінки?» Андрія Білоуса — на основі античних комедій Арістофана «Лісістрата» і «Жінки в народних зборах».

Олексій Лісовець звернувся до п'єси відомого іспанського поета і драматурга Алехандро Кассона «Дикун. Третє слово». Це складний і звивистий, ро-

мантично піднесений, а часто-густо і по-комедійному кумедний шлях від лютої ненависті до всепоглинаючого кохання. А в основі всього — проста іс-

тина: сенс людського існування можна висловити всього трьома словами: Життя. Смерть і... Кохання.

Дмитро Богомазов планує відкрити широкий публіці дивний світ прози Юрія Ковалю — російського радянського письменника. Його книги перекладені кількома європейськими мовами, китайською й японською; за його творами зняті і продовжують зніматися фільми та мультфільми; Арсеній Тарковський, Белла Ахмадуліна, Юрій Норштейн були палкими шанувальниками його творчості.

Дедалі впевненіше заявляє про себе нове режисерське покоління — вистави в постановці молодих учнів Е. Митницького також у найближчих планах театру.

Режисер Тамара Трунова, яка випустила в минулому сезоні неординарних «Двох пані у бік півночі», працюватиме над п'єсою Патрика Марбера «Близькість». Патрик Марбер — автор сучасної британської «нової драми», якого європейські критики порівнюють із Чеховим. П'єса «Близькість» витримала сотні постановок у багать-

ох країнах. У центрі уваги автора — молоді люди, сучасні стосунки, гендерні ситуації і відверті міркування про природу потягу й сексу.

Молодий режисер Тамара Антропова представить дотепний погляд відомого українського автора Анатолія Крима на життя за вікном у його новій п'єсі «Жіноча логіка». У репертуарному портфелі театру також іронічна мелодрама «Випадковий дотик» молоді американської письменниці Джин Керр. Це сповнена гумору історія: про сивину в бороду... про кризу сімейних стосунків, про шастя у звичці, яка іноді і є щастям. Над п'єсою під керівництвом свого вчителя Едуарда Митницького планує працювати молодий режисер Валерія Айдіна.

А художній керівник театру Едуард Митницький у роботі над п'єсою Теннессі Вільямса «Орфей спускається в пекло» досліджує складний світ людських стосунків, фокусуючи свою увагу на глибокому філософському осмисленні свободи.

На жаль, у новий сезон театр входить не без втрат: його позбавили лаборатор-

но-експериментального майданчика «Вільна сцена» на вул. Гончара, 71. Можна лише здогадуватися про причини такого рішення влади й те, кому могло сподобатися це приміщення. Але це факт — єдину на сьогодні сцену в Києві, яка давала режисерам-початківцям і акторам шанс робити перші кроки в професії — закрито. Але ж майже половину афіші П Всеукраїнського фестивалю молоді української режисури ім. Курбаса, що проходив у Києві навесні цього року, становили вистави «Вільної сцени». І вищою нагородою було відзначено постановку, випущену на цій сцені («Білі ночі кохання» за Ф. Достоевським Андрія Попова, студента режисерського курсу Е. Митницького).

Але театр не має наміру відмовлятися від молодіжної програми і планує по можливості перенести всі вистави на свою малу сцену. Першим стане «Бридж» у постановці студентки Е. Митницького Валентини Сотниченко (на знімку — сцена з вистави).

Олена БОГОМАЗОВА.

Фото надане театром.

Вроджене і спадкове... від радіації

Збільшилася кількість патологій, які в дитячому віці зустрічалися рідко

ВІДЛУННЯ ЧОРНОБИЛЯ

Жодна сім'я не застрахована від появи на світ дитини із вродженими або спадковими патологіями. Часто трапляється, що якісь вади розвитку виявляють не одразу при народженні, а, приміром, у період стрімкого росту, котрий припадає на перехідний вік. І починаються поневіряння по лікарях...

У дитячому відділенні вродженої та спадкової патології при Національному науковому центрі радіаційної медицини НАМН України (ННЦРМ), яке з 1999 року діє в Києві, шукають саме такі відхилення, яких можна уникнути, якщо вчасно виявити причину збою в роботі організму, закладену в генах.

Як у санаторії

Дитячий стаціонар не сприймається як лікарня. Тому діти охоче приїздять на повторні профілактичні обстеження, на які їх запрошують. З тими, хто сюди хоч раз потрапив, зв'язки не поривають до вивчення ними 18 років. У відділенні панує атмосфера санаторію.

ненням. Є вади, які підлягають хірургічній корекції, для чого направляємо у профільні інститути.

За 14 років у стаціонарі відділення медичну допомогу отримали майже п'ять тисяч маленьких пацієнтів, близько 90 відсотків із них виписано зі знач-

«По нашому відділенню переважають вроджені пороки кістково-м'язової системи, нирок, кишківника», — констатує Олена Семенівна.

Випадки із практики

...Десятирічна дівчинка потрапила на обстеження у відділення «за компанію»: її тато-ліквідатор лікувався в дорослому стаціонарі. У неї були постійні зміни в аналізі сечі, але з чим це пов'язано, медики не могли пояснити. Обстеження виявило патологію сечовидільної системи — міхурово-сечовідний рефлюкс, що спричиняв запалення. Після операції в дівчинки все налагодилося.

...Хлопчика, який скаржився на сильні головні болі, направили з Народицького району Житомирської області (з моменту аварії фахівці відділення туди періодично виїжджають з апаратурою й обстежують школярів). У нього виявили вроджену ваду головного мозку — синдром Арнольда Кіарі. До того ж у стадії, яка потребувала негайної операції.

— Нещодавно до нас потрапив хлопчина з вадю головного мозку з Луганська, — згадує Олена Семенівна. — Перед ним дообстежили та пролікували ще кілька ма-

леньких луганчан. У Донецькій області, де теж мешкають чимало ліквідаторів, ми співпрацюємо із громадською організацією чорнобильців. А ось із Рівненською і Чернігівською областями, які безпосередньо постраждали від радіації, на жаль, зв'язків не маємо.

Там про нас чомусь досі не знають.

Лікуємо пацієнтів з усіх регіонів

Тим часом у нас можуть отримати лікування діти з усіх регіонів, бо ліквідатори й евакуйовані мешкають по всій Україні. І якщо є необхідність, ми йдемо назустріч пацієнтам і без чорнобильського посвідчення. Звернутися до відділення вроджених і спадкових патологій можна за телефоном: (044) 450 54 52.

До речі, в центрі всім без винятку пацієнтам проводять обстеження за допомогою ЛВЛ (лічильника випромінювання людини), тобто вимірюють кількість накопиченого цезію в організмі. Якщо рівень радіонуклідів підвищений, призначають радіопротекторні препарати. Це зумовлено не лише специфікою контингенту, який мешкає на забруднених територіях. Навіть ті, хто проживає в Києві, примудряються знайти забруднені продукти. «У дощові роки, коли ліси Житомирщини, Чернігівщини, Рівненщини рясніють грибами та ягодами, до нас у центр потрапляють пацієнти з підвищеним рівнем радіації», — зауважує Олена Семенівна.

— На жаль, попри безліч позитивних моментів у нашій роботі вистає проблем. Зокрема, наше матеріально-технічне забезпечення залишає бажати кращого, — продовжує Олена Семенівна. — Коли ми починали працювати, то мали всі необхідні ліки, могли дозволити більше лабораторних досліджень. Тепер ліків вистає лише на 2—3 місяці після проходження тендерів, тож хто потрапить у стаціонар у цей період, може пролікуватися безплатно. Інакше ліки доводиться купувати власним коштом.

Людмила
ОПАНАСЕНКО.

На знімку: в ігровій кімнаті відділення.

Фото
Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Тривалість життя зростає

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Проте тривалість життя в нашій країні нижча, ніж у країнах Європи. Сьогодні цей показник в Україні становить 68 років, а в Польщі — 76, у Чехії — 77, у Франції та Канаді — 81,5 року.

За статистикою смертності й захворюваності ми перебуваємо приблизно на тому самому рівні, що й наша країна за соціально-економічним розвитком. Показник зростає з поліпшенням соціально-економічних умов, стверджують фахівці. Мовляв, із зростанням добробуту народ краще харчуватиметься, менше нервуватиме та якісніше житиме, а отже, й довше.

Хоча медики й нині не знімають із себе відповідальності стосовно цього питання й закликають державу і громадян допомогти їм у боротьбі із серцево-судинними захворюваннями.

— Безперечно, є й медична складова, яка впливає на тривалість життя. І ми, як лікарі-кардіологи, повинні за це боротися. Саме серцево-судинні патології значно впливають на тривалість життя. У структурі смертності вони становлять близько 65 відсотків, — зазначив професор Михайло Лутай.

Профілактика і вчасне лікування артеріальної гіпертензії (підвищений тиск), зниження холестерину, раціональне харчування, відмова від паління та алкоголю, заняття спортом, пропаганда здорового способу життя й підвищення відповідальності кожного за своє здоров'я дадуть змогу змінити ситуацію на краще, стверджують медики.

Ці прописні істини відомі, але, на жаль, їх часто зневажають — нехтують профілактикою, не опікуються своїм здоров'ям. Так, кардіологи наголошують на зв'язку цукрового діабету 2-го типу із серцево-судинними недугами. Хвороба найчастіше вражає людей з надлишковою вагою, і вони опиняються в зоні ризику жертв інсультів та інфарктів.

Наприклад, артеріальну гіпертензію діагностовано в 12 мільйонів наших співгромадян. За словами керівника робочої групи з артеріальної гіпертензії Української асоціації кардіологів Євгенія Свищенко, якщо антигіпертензивну терапію проводити ефективно, вона знижує загальну смертність.

На думку керівника відділу аритмій серця Інституту кардіології імені М. Стражеска професора Олега Сичова, розв'язати проблему тривалості життя неможливо без виконання державних програм.

— Із 1999-го по 2009 рік виконувалася національна програма профілактики та лікування артеріальної гіпертензії в Україні. У 2006—2010 роках діяла програма з попередження серцево-судинних і судинно-мозкових ускладнень (інфарктів та інсультів). Почасти завдяки цим заходам спочатку відбулася стабілізація показника тривалості життя, а потім намітилася тенденція його зростання в нашій країні, — коментує професор Сичов. — Ось уже рік здійснюється пілотний проект із державного регулювання цін на ліки для гіпертоніків. Він спрямований на те, щоб пацієнти з гіпертонією мали можливість отримати знижку на ці препарати. Та й проведена державною політикою проти тютюнопаління дала вже результати — кількість курців зменшилася, і це позитивно позначилося на статистиці серцево-судинних захворювань.

Ольга ВАУЛІНА.

Вихователька Вікторія Григорівна Герасименко до кожної дитини старається знайти підхід. Хоч серед пацієнтів — діти різного віку, але вони настільки здружуються й підтримують одне одного, що часто, буває, плачуть виписуючись...

Виявити ваду і запобігти ускладненню

— На сьогодні в Україні це єдине стаціонарне відділення, яке займається генетичними патологіями, — розповідає завідувачка відділення вроджених і спадкових патологій Олена Леонівна (на знімку вгорі). — Ми виявляємо ваду (серця, нирок, кишківника тощо), надаємо відповідне лікування, яке дає змогу запобігти різним усклад-

ним поліпшенням стану здоров'я.

До того, як було створено ННЦРМ, існував науковий відділ радіаційної педіатрії на базі українського спеціалізованого радіаційного диспансеру. Олена Леонівна пройшла там клінічну ординатуру за спеціалізацією медична генетика. А відділення очолила в 2004 році. Вона констатує, що за останніх двадцять років зросла кількість захворювань, які раніше в дитячому віці зустрічалися рідко. І пов'язує це з тим, що після аварії в Чорнобилі в харчові продукти почали потрапляти радіоізотопи — у м'ясо, рибу, молоко, овочі. Поступово змінилася картина гастроентерологічних захворювань, зросла кількість патологій сечовидільної системи.

ДО РЕЧІ

Центр співпрацює з науково-дослідними установами США, Японії та інших країн. Свого часу швейцарська фірма подарувала апарат для лікування шкірних захворювань та корекції імунологічних станів. Кожне клінічне відділення курує науковий підрозділ, який, своєю чергою, виходить на міжнародні багаторівневі консультації. За 27 років роботи центру впроваджено чимало нових методів діагностики та лікування. Серед них молекулярно-генетичні. Адже науково підтверджено, що під впливом малих доз опромінення відбуваються цитогенетичні мутації на клітинному рівні, і науковці знайшли способи мінімізації негативних наслідків внутрішнього опромінення дітей, коли радіонукліди потрапляють до організму через продукти харчування.

Після аварії в Чорнобилі в харчові продукти почали потрапляти радіоізотопи

Сьогодні в Україні переважно хмарно, у східних і південних областях без істотних опадів. Вітер південно-східний, північно-західний, 7—12 м/с. Температура вночі — 11—13 тепла, на сході — +8—10, у Криму — до +17 градусів. Удень — 15—19 тепла, у Криму — до +22 градусів.

Табло турніру

Футбол. Ліга Європи. Груповий раунд. 19 вересня.

Група А. «Санкт-Галлен» (Швейцарія) — «Кубань» (Росія). 2:0. «Валенсія» (Іспанія) — «Свонсі» (Англія). 0:3.

Група В. ПСВ (Нідерланди) — «Лудогорець» (Болгарія). 0:2.

«Динамо» (Хорватія, Загреб) — «Чорноморець» (Україна, Одеса). 1:2. **Голи:** Фернандес, 43, Антонов, 62, Джа Джедже, 65.

«Динамо»: Зеленіка, Пінто, Адемі, Саммір, Фернандес, Памич (Гусейнович, 62), Ліма, Брозич (Бекірай, 74), Чоп (Галилович, 86), Шимунич, Шимунович. **Тренер** — Бранко Іванкович.

«Чорноморець»: Безотосний, Сантана, Фонтанелло, Бергер, Кутас, Гай, К. Ковальчук, Джа Джедже (Бобко, 69), Прийомов, Де Матос (Ріера, 46), Антонов (Само-

дін, 85). **Тренер** — Роман Григорчук.

Рефері — Гусейн Гечек (Туреччина).

Загреб. Стадіон «Максимир». 12 522 глядачі. 18 градусів.

Група С. «Зальцбург» (Австрія) — «Ельфсборг» (Швеція). 4:0. «Стандард» (Бельгія) — «Есб'єрг» (Данія). 1:2.

Група D. «Марибор» (Словенія) — «Рубін» (Росія). 2:5. «Зюльте-Варегем» (Бельгія) — «Віган» (Англія). 0:0.

Група Е. «Фіорентина» (Італія) — «Пасуш» (Португалія). 3:0.

«Пандурій» (Румунія, Тиргу-Жіу) — «Дніпро» (Україна, Дніпропетровськ). 0:1. **Гол:** Ротань, 38.

«Пандурій»: Станка, Момчилович, Христу, Булейке, Адрович, Унгуршан (Пауліню, 75), Антон, Еріко, Перейра, Нікоаре (Чукур, 55), Бревелд (Дістефано, 64). **Тренер** — Крісті Пустаї.

«Дніпро»: Бойко, Влад, Мазух, Канкава, Коноп-

Фрагмент матчу в Загребі.

лянка (Шахов, 85), Чеберячко, Зозуля (Кулаков, 88), Гама (Селезнєв, 46), Ротань, Федецький, Матус. **Тренер** — Гуанде Рамос.

Рефері — Саша Кевер (Швейцарія).

Клуж-Напока. «Клуж-Арена». 7 500 глядачів. 12 градусів.

Група F. «Айнтрахт» (Німеччина, Франкфурт) — «Бордо» (Франція). 3:0. «Маккабі» (Ізраїль, Тель-Авів) — АПОЕЛ (Кіпр). 0:0.

Група G. «Тун» (Швейцарія) — «Рапід» (Австрія). 1:0.

«Динамо» (Україна,

Київ) — «Генк» (Бельгія). 0:1. **Гол:** Горько, 62.

«Динамо»: Коваль, Данило Сілва, Хачериді, Віда, Тремулінас, Аруна (Гусєв, 72), Вукоевич, Ярмоленко, Беланда (Безус, 46), Ленс, Ідейє (Мбокани, 56). **Тренер** — Олег Блохін.

«Генк»: Кетелеш, Ане-ле Нгонгка, Мбоджі, Ку-

лібалі, Тшиманга, Гайланд, Кумордзі, Буффель, Фоссен (Жозеф-Монрос, 79), Камю (Лімбомбе, 90), Мбойо (Горью, 30). **Тренер** — Маріо Беєн.

Рефері — Тасос Сідіропулос (Греція).

Київ. НСК «Олімпійський». 30 345 глядачів. 15 градусів.

Група H. «Фрайбург» (Німеччина) — «Слован» (Чехія). 2:2. «Ешторіл» (Португалія) — «Севілья» (Іспанія). 1:2.

Група I. «Реал Бетис» (Іспанія) — «Ліон» (Франція). 0:0. «Віторія» (Португалія) — «Рієка» (Хорватія). 4:0.

Група J. «Лацио» (Італія) — «Легія» (Польща). 1:0. «Аполлон» (Кіпр) — «Трабзонспор» (Туреччина). 1:2.

Група K. «Шериф» (Молдова) — «Анжі» (Росія). 0:0. «Тоттенгем» (Англія) — «Тромсе» (Норвегія). 3:0.

Група L. ПАОК (Греція) — «Шахтєр» (Казахстан). 2:1. «Маккабі» (Ізраїль, Хайфа) — АЗ (Нідерланди). 0:1.

На виїзді — успішно, у Києві — як завжди...

Протягом першої половини зустрічі в Загребі футболісти «Чорноморця» здебільшого оборонялися. І, як наслідок, отримали гол «у роздягальню». Либонь, у перерві Роман Григорчук вказав підопічним на помилки. Адже у другому таймі вже була картина маслом: два влучні удари і підсумкова перемога.

Порадував і «Дніпро». Його помітно посилив Руслан Ротань, який зумів відновитися після ушкодження. Цікаво, що саме йому вдалося провести переможний гол. Капітан пробив, перебуваючи у воротарському майданчику господарів, після пода-

чі кутового Євгеном Коноплянкою. Цей влучний удар став логічним втіленням територіальної переваги «Дніпра».

Тепер про неприємне. У першому таймі на «Олімпійському» ми побачили примітивні дії господарів та організовану й чітку гру скромних гостей, яких і наші футболісти, і їхні прихильники обіцяли шапками закидати. Та якщо б не самовіддана гра Максима Ковалья, то бельгійці поклали б у ворота «Динамо» принаймні пару м'ячів. Адже оборона господарів влаштувала прохідний двір.

Знову ми стали свідками знайомої динамів-

ської тактики: хто в ліс, хто по дрова. Без останньої гострої передачі, з повернутим шиною до воріт суперника Брауном Ідейє. Однак ми терпляче чекали. Мовляв, почнеться другий тайм, і «Динамо» неодмінно додасть у русі, загострить гру. І таки дочекалися... ганьби, бо забили нам. Черговий провал в обороні, і Горью поцілів у кут динамівських воріт.

Цього разу Олег Блохін, попри свій душевний стан, сам намагався розговорити журналістів. Зрозуміло, розмова вийшла сумна. А після неї кореспонденту «Голосу України» вдалося поспі-

Максим Коваль часто рятував команду від неприємностей.

куватися з динамівським наставником ще й вічна-віч.

— Може, справа в психології?

— Так, психологічний стан тисне на всю команду. Якщо розібратися з нашими форвардами, яких у нас два, то на тренуваннях я їм усе розповідаю. Можливо, тут суто психологічний момент. Докладніше, мабуть, я пояснити не можу. Потрібно мати голеве чуття — раніше стартувати, раніше приймати рішення, вгадувати ситуацію. Хочу вибачитися перед уболівальниками...

— Ви, мабуть, проводите особисті бесіди із гравцями. Вони вас розуміють?

— Українці — так, іноземці — не знаю. Можливо, мені так перекладають. Доведеться, напевно, французьку опанувати. Запитую у футболіста: готовий відіграти, усе розумієш? Відповідає, що готовий і розуміє. А коли виходить на поле, то не виконує завдання...

— «Динамо» виступає вкрай невдало на всіх фронтах. От і сьогодні прогало середняку бельгійського чемпіонату. Ви бачите світло в кінці тунелю?

— Я вірю, що ця команда гратиме. Але всім постійно чути, що треба чекати, звичайно, набридло. «Динамо» — рідний для мене клуб, і мені неприємно програвати, як неприємно і президентові, і глядачам. Мене можна стратити, але я розумію, де перебуваю і що роблю. Вихід повинен бути. Просто результату поки що немає. Запали б сьогодні якийсь м'яч — було б багато легше...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Фото Володимира КОТЛЕНКА
і з сайту УЄФА.

Удар Руслана Ротаня приніс перемогу «Дніпру».

Над номером працювали: Валентина ПИСАНСЬКА, Сергій ВОЛОТКОВСЬКИЙ, Юлія ПОТАПЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛІЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2013 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 10 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 8 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 30 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 100000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 31531

Макет, верстка —
редакція газети
«Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»